

15 1001998

Ј. ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ

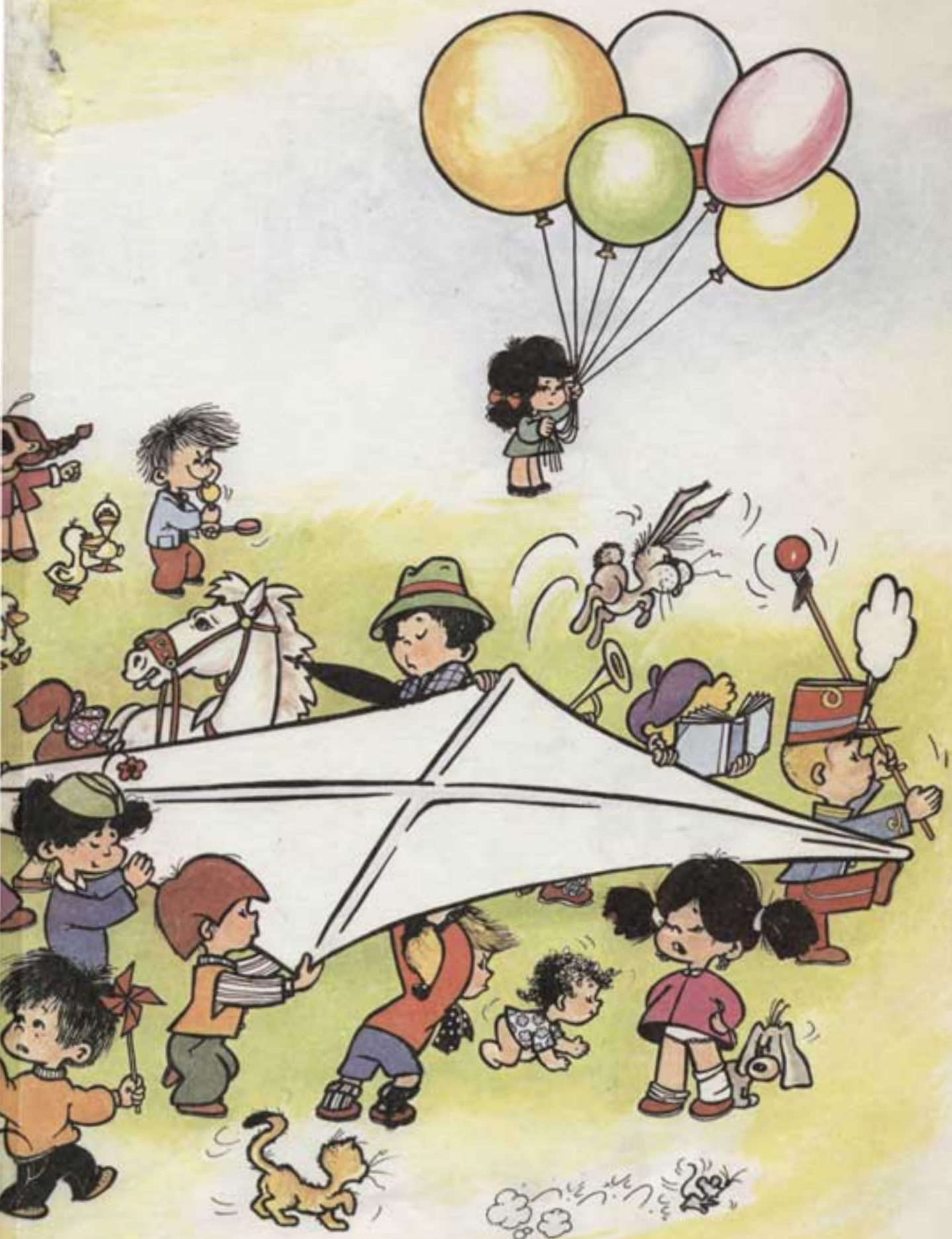
РИЗНИЦА

ПЕСМА ЗА ДЕЦУ

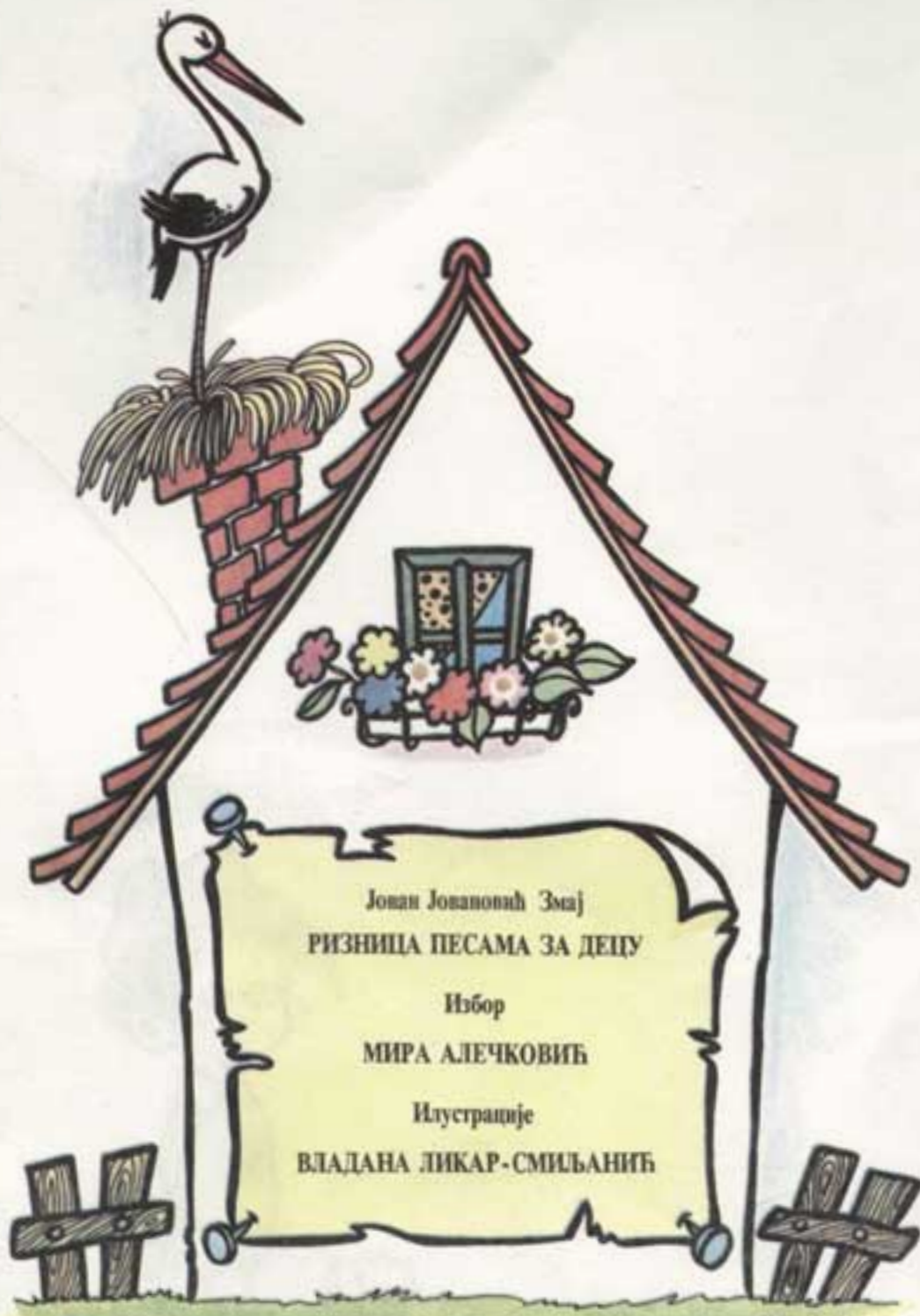
ВУК КАРАЏИЋ

РИЗНИЦА
ПЕСАМА
ЗА ДЕЦУ

Јован Јовановић Змај
РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ
Избор
МИРА АЛЕЧКОВИЋ
Илустрације
ВЛАДАНА ЛИКАР-СМИЉАНИЋ

Ј. ЈОВАНОВИЋ ЗМАЈ

РИЗНИЦА

ПЕСАМА

ЗА ДЕЦУ

III 100998

15445/89

Драга децо,

Изабрала сам за вас ову књигу Змајевих песама. Да вам откријем тајну: ја нисам сама бирала ове песме. Путујући по нашој земљи, гостовала сам код многе деце и питала сам их коју Змајеву песму највише воле. И замислите шта се догодило: ако је било стотину деце, било је најмање педесет изабраних песама, а некад и свих стотину! Свако дете имало је своју најомиљенију песму. Уважавајући богатство и разноликост дечјих жеља и укуса, ја сам припремила ову књигу. Није лако изабрати међу многим лепим песмама оне најлепше, оне песнички лепе, оне људски топле, оне нежне као мамина успаванка и разигране као детињство.

А сада, као што је то ред, да вам прво представим песника чије ћете песме читати. Јован Јовановић Змај био је песник који је писао песме за децу и песме за одрасле. Био је лекар и лечио је људе, а оне који нису имали да плате, лечио је бесплатно. Био је добар човек. Имао је жену и децу и много их је волео. А онда су му редом сви поумирали и остао је сам. Зато је још више заволео другу децу и њима је уместо својој и даље писао песме. Погледајте га на слици и упамтите његов лик онако како је он позивао мајке да подигну децу из колевке да упамте лик једног другог великог човека који се у његово доба борио за слободу српског народа.

Јован Јовановић Змај или како су га сви звали из милоште — Змај, умео је да одгонетне тајне дечјих жеља, дечјих снова, да нацрта слике из дечјег света, да преточи у песму сузе и радости, и чари детињства. Његове песме дају крила дечјој машти, топлину дечјој и родитељској нежности, отварају пут сновима и позивају у игру. Много је игре код Змаја у песмама, а много је и збиље. Јер живот није само игра и песма. Рећи ће вам Змај увек нешто топло и лепо, нешто присно што ће бити као ваш доживљај. Радоваће се с вама и уплашиће се заједно са вама да мало дете не падне са столице, да не пропадне у животу лењи Гаша, бринуће се о лутки девојчице која полази у школу, научиће вас да другујете са чворком, ластама, мачком, дрвеним коњем, са лептирима.

Похватаће их све он у стихове, али их неће заробити, пустиће их на слободу живе, да се играју с вама.

Шта да вам кажем још о Змају? Све то ви ћете сазнати из његових песама. Ако када одете у велики град на Дунаву, у Нови Сад, сетите се да се у њему родио ваш песник. И замолите да вас одведу до његове куће у Сремској Каменици, то је сасвим близу. Видећете његову собу и његову башту онакве какви су били када је он тамо живео. Некада сам ја као дете са својим дедом путовала из Новог Сада до Каменице ниским бродом, толико ниским да сам ручицом могла да додирујем таласе Дунава. А путовала сам, чини ми се, доста дуго, иако је Каменица преко пута Новог Сада, — мала лађица ишла је споро. Данас се зачас стигне из Новог Сада у Каменицу. На самој обали Дунава налази се велики парк по коме је Змај некада шетао и који се зове Змајевац. У њему и данас има старог, високог дрвећа и на његовим гранама певају птице. То је оно исто дрвеће које је заједно са Змајем писало песме.

Тебе, читаоче, дечаче или девојчице, хоћу нешто да замолим: изабери и ти „своју песму“, ону која се теби највише свиђа из ове књиге и обавезно ми јави. Ако не знаш да пишеш, нека ми кратко писмо напише неко твој; мама, тата, нана, бака, дека, старији брат или сестра. Ја ћу ти бити веома захвална.

А сада још, драга децо, да вас поздравим од срца и пожелим да заволите ове песме онако како сам их ја и како су их ваши родитељи заволели. Волела бих да их се сећате касније као што их се ми и данас сећамо.

Драги родитељи.

Драги пријатељи, ви који ћете читати деци ову књигу, прочитајте им, молим вас, ово што сам написала, а што они сами неће моћи прочитати. И одговорите ми уместо њих шта им се допало од Змајевих песама највише. Ја сам гледала да изаберем оне песме које су уметнички вредне, а по садржини разнолике, и нисам бежала ни од песама које у себи носе ненаметљиву васпитну поруку, уз оне друге које су лепа слика природе, дечја игра, смех, радост, суза, које су делић богатог и шароликог дечјег света који је Змај тако лепо умео да оживи у песми.

И реците деци да чувају ову књигу за своје синове и кћери, онако како смо ми читали из сачуваних старих књига и волели их још више зато што је то била књига наших старијих. Видећете да сам у књигу унела многе од песама које ви знате из свог детињства, иако данас неки кажу да савремена деца имају друкчији укус, ја се у то нисам уверила, савремено дете, наше дете, воли разнолике песме, и зато бих ја волела да ми и ви заједно са децом одговорите које песме су биле најближе вашем детету.

Ја вам се унапред захваљујем и срдачно вас поздрављам

Ваша

Мира Рамсћер

СВЕТ

Ала ј' леп
Овај свет,
Онде поток,
Овде цвет;
Тамо њива,
Овде сад,
Ено сунце,
Ево хлад!
Тамо Дунав,
Злата пун,
Онде трава,
Овде цбун.
Славуј песмом
Љуља луг.
Ја га слушам
И мој друг.

МАЛИ БРАТА

Дочепо се мали брата,
Очевога сата,
А сат је од злата,
Па има и врата.
Ала је то лепо!

А на уво кад га метне,
Тад се чује нека звука,
Сат говори: Тика-така!
Брата мисли, хоће млека.
Ала је то мудро!

Залио га слатким млеком
Неколико пути,
Брата мисли, сат се најо,
Па сад зато ћути.
Ал' се разумемо!

Сад су пуни обадвоје,
И сатић и брата,
Обадвоје сада ћуте,
А кад дође тата,
— Ал' ће бити гужве!

ТАШИ, ТАШИ

Таши, таши, танана,
Ево једна грана,
А на грани јабука
Као молована.
Долетеће птичица,
Љуљнуће се грана,
Отпануће јабука, —
Дигнуће је Ана.

Таши, моја, па моја,
Носи деда шебоја,
На шебоју шара,
То је бубамара.
Бубамара лепета,
Не боји се детета,
На руку му слета
Са шебоја цвета.

Таши, бела, дебела,
Сва су деца весела,
Донео им чика
Из шуме лешника,
Јела би и Љуба,
Али нема зуба,
Зато јој је сека
Узварила млека.

Таши, роде, па роде,
Курјак бере јагоде
Кад набере доста,
Молиће га Коста,
Да их све не помлави,
Да и Насти остави,
А курјак ће каз'ти:
„Како не бих Насти!“

Таши, таши, моје луче,
Иде баба по унуче,
Из далека прстом пружа:
Ено моја Ружа!
Таши, таши, Ружице,
Нека бриде ручице,
Знаш да воли баба Јела
Кад су деца весела.

Таши, таши, малена,
Сукња ти је шарена,
Кошуљица бела,
Кума ти је донела;
Коса ти је плава,
Паметна ти глава,
А усташца замедљана
Увек насмејана.

Таши, таши, Цвето,
Моје чедо пето,
Имаш четир' брате,
Сви питају за те.
Један пита: Камо је?
Други вели: Тамо је!
Трећи тражи Цвету
По беломе свету,
А четврти нађе милу
На мајчином крилу.

КУПАЊЕ

Ала је то дивота
Кад се ко окупа!
— Што се не би купали,
Вода није скупа!

Морамо се купати,
Прљавштину стрести,
— Нечистоћа привлачи
Рђу и болести.

Зато ј' мајка спремила
Воду, — али млаку,
Зато је окупала
Свога малог Лаку.

А сад вели: — Цицу ми
Пуштати не смете,
Јер ће мислит да је сир,
Појешће ми дете.

Куцову је слободно, —
Нек се заиграва,
Он ће Лаку чувати
Кад легне да спава.

А старији, Андреја,
Он се већем свуко, —
Што га већ не купају,
Чисто би се туко.

Чекај, чекај, Андреја,
Док обришу Лаку,
Ти ћеш онда добити
Другу воду млаку.

Лака ће се у колевци
Топити у сласти,
А шта буде сневао
Неће ником каз'ти.

У НОВОМ КАПУТУ

Добио је капут нов
Па шета по среди,
Кад опази сиротињу —
Ни да је погледи.

Ко сам, ја сам — мисли он —
Шта ја за ког марим!
Нек завиде који дршћу
У траљама старим!

Два сиротна детета
Стајала крај пута,
Два сиротна детета,
Без топлих капута.

Кад је холи капутлија
Дошо до њих близу,
Они су га гледали, —
Завидели нису.

Мој охолко, твом капуту
Цена здраво бледи, —
Чисто срце, без зависти,
Много више вреди.

МАТЕРИНА МАЗА

Има дете у селу,
Име му је Лаза,
Ал' га зову друкчије —
М а т е р и н а м а з а.

Кад сва деца устану,
Он и онда спава,
Кад му кажу: Устани!
Њега боли глава.

Кад устане, не уме
Да се сам обуче,
Не сме да се умије,
Иште воде вруће.

Кад га жуљи ципела,
Он ципелу туче,
Тад га рука заболи,
Па онда јауче.

Кад му даду јабуку,
Он би хтео шљива,
Кад му пруже погачу,
Онда би кољива.

Кад се мало огребе,
Плаче и запева:
„Јао, јао, помагај,
Изић ће ми цева!“

Кад је суво, замеси
Блата па се каља,
Кад га мати покара,
Легне па се ваља.

Кад му успу таране,
Он би јео риба,
Кад се рибе наједе,
Тад га боли тиба.

Па зато га не зову
По имену: Лаза,
Већем јадно, жалосно:
Материна маза!

САД ЈЕ ВЕЋ ВЕЛИКА

Ето видиш, мати мила,
Сама сам се пробудила,
Сама сам се јуче свукла,
А сама се сад обукла, —
 Је ли, сад сам велика?

А кад дигнем руке горе,
Оне оду преко главе;
Кад бих стала на клупицу,
Видела бих преко Саве, —
 Велика сам, велика.

Сад ћу и ја ко и сека
Добит већу чашу млека
И земичку здраво белу,
Ал' не полак, него целу, —
 Је ли, мати, то се зна!

СТАРА БАКА

Године су многе,
А леђа нејака,
Године су тешке, —
Згурила се бака.

Али ипак воли
И песму и шалу,
Увек има причу
за дечицу малу.

Кад је деца сретну,
У руку је љубе,
А она се смеши:
— Хвала ти, голубе!

Па се онда сместе
Испод брсне зове,
Па потеку приче
Све нове и нове.

Замирише зова
Од сунчева зрака, —
Уживају деца,
Ужива и бака.

ЛАЗА

Прст из уста, Лазице,
Па се мало 'мејки,
Да покажеш зубиће
Тати, мами, тејки.

Бели су ти зубићи,
Зашто да се стиде?
— Две рупице на образу,
То ћеш дати приде.

МАЛА

Одвише је мала
А да читат зна;
Од свију писмена
Познаје тек А.

То јој писмо јуче
Показао брата, —
Сва друга писмена
Њој су непозната.

Па сад се у књигу
Удубила сва,
Ускличући често:
„Ево опет А!“

МАЛИ ЈОВА

Мали Јова једио се
Што је тако мали,
Попео се на столицу
Па се, висок, хвали.

Једио се мали Јова,
Што нема бркова,
Нагарио науснице:
„Сад сам чика-Јова!“

Мали Јова силом хтеде
Да је човек стари,
Па метнуо преко носа
Неке наочари.

Од кудеље направио
Дугу седу браду,
А огрнио дедин прелук
Да га не познаду.

П' онда рече: „Поч ми дајте,
Ви који сте мали!“

А другови кад видеше,
Сви га исмејали.

Мали Јова покуњи се
Од срама и стида;
А ево ти старог деде,
Па му прелук скида:

„Доле, Јово, са столице,
Скидај наочари,
Утри брке, скини браду,
Ти још ниси стари!“

„Свашта има своје време,
Онда лепо личи,
Што ј' од Бога коме дато,
Нек се тиме дичи!“

НЕСРЕЋА СЕ ДОГОДИЛА

Шта је, сејо, шта је, шта је?
„Несрећа је!
Скакала ми слатка лутка
По камену,
Па скрхала леву ногу
У колону.“

То је голем јад, —
Па шта ћемо сад?

„Ето, јадна, и не дречи,
Али треба да се лечи,
Шаљ'мо брзо по лекара“
Или барем по столара.
„Дај мелема!“
Ал' га нема . . .
И одоше две сестрице,
Да туткало бар потраже, —
Јер и то помаже.

МАТИ ПЕВА ДЕТЕТУ

цупкајући га на крилу

Цуцу, роде, па роде!
Ујак бере јагоде;
Јагоде су румене
Као чедо у мене.
Јагоде су слатке,
Јеле би и патке,
Па су већем зинуле,
Не би л' коју скинуле.
Ујак патке отера,
Пуна кола дотера.
Чедо моје скаче:
„Ево ме, ујаче!“

СРДА

Ја се често намрштим
И станем за врата,
Пак се срдим и срдим
По два, по три сата.

Питају ме и отац,
И тетка и мама:
„Шта је теби Евице?“
— Ја не знам ни сама.

А кад чело разведрим
(То ме стане труда),
Онда питам сама себе:
„Што си била луда?“

МАЛИ МАЗА

„Нећу ово млеко, —
Мали маза реко,
Молим оно друго,
— Јербо је далеко.“

ВЕЛИКА ДЕВОЈКА

Гле како је Јојка
Велика девојка!
Ено јој је рука
Стигла до јабука!

На то Јојка довикује
Чисто мало љута:
Та нисам ја велика
Ја сам подигнута!

БРАТА СЕ ДУРИ

„Ево, брате, лутке, нај је,
Гледај само колика је!“
А брата се дури, љути,
Па ће руком одмахнути:
„Иди, — бежи, — ћути!“

„Хајде, брато“, сеша рече,
„Да идемо брати цвеће!“
А брата се дури, љути,
Па ће руком одмахнути:
„Иди, — бежи, — ћути!“

„Хајде, брато“, сеша зове,
„Да нахраниш голубове!“
А брата се дури, љути,
Па ће руком одмахнути:
„Иди, — бежи, — ћути!“

„Хајде, брато, да с' играмо,
Што год хоћеш, реци само!“
А браца се онда сплео,
Ко би њему уговео, —
Не зна ни сам шта би хтео!

НАПОМЕНА МАТЕРИ

Наша мала Јуца
Са столице муца:

— Мати, мати, мати,
Знас кол'ко је сати?

Здлаво много куца,
Тлеба да се луца;

Гладна сам вец и ја,
Гладна је и куца.

ПТИЦА ТИЛАТАЛЕ

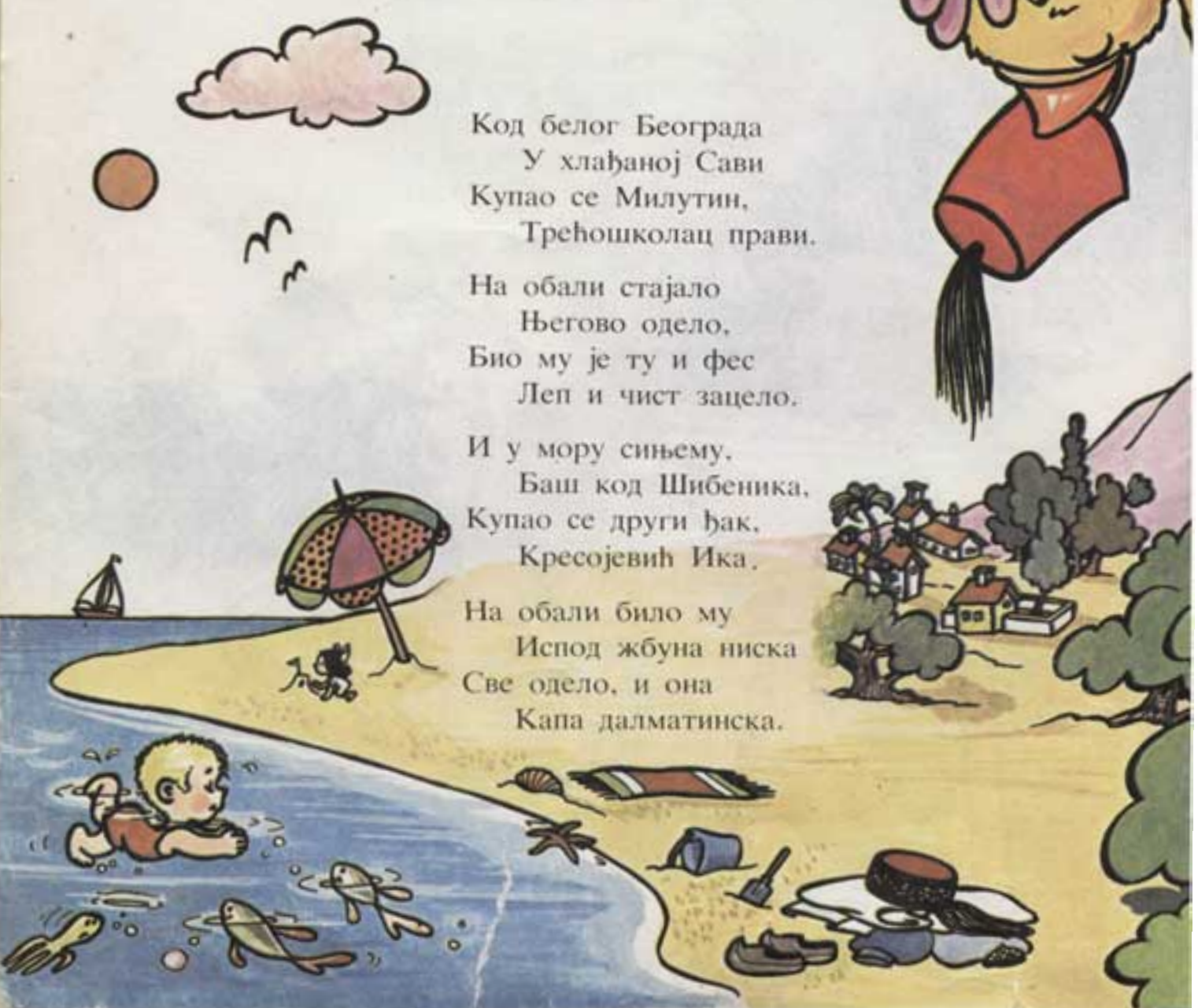

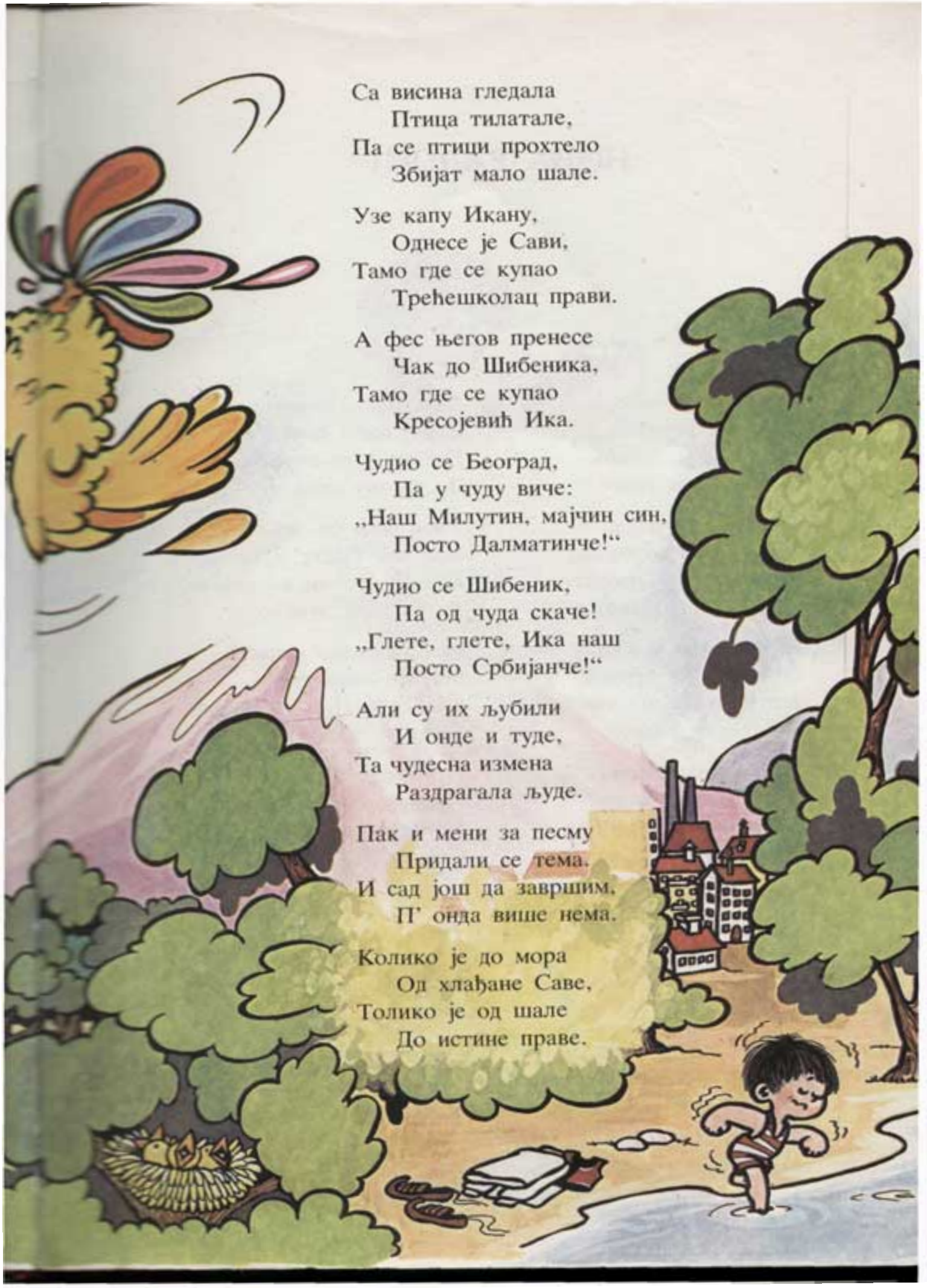
Код белог Београда
У хлађаној Сави
Купао се Милутин,
Трећошколац прави.

На обали стајало
Његово одело,
Био му је ту и фес
Леп и чист зацело.

И у мору сињему,
Баш код Шибеника,
Купао се други ђак,
Кресојевић Ика.

На обали било му
Испод жбуна ниска
Све одело, и она
Капа далматинска.

Са висина гледала
Птица тилатале,
Па се птици прохтело
Збијат мало шале.

Узе капу Икану,
Однесе је Сави,
Тамо где се купао
Трећешколац прави.

А фес његов пренесе
Чак до Шибеника,
Тамо где се купао
Кресојевић Ика.

Чудио се Београд,
Па у чуду виче:
„Наш Милутин, мајчин син,
Посто Далматинче!“

Чудио се Шибеник,
Па од чуда скаче!
„Глете, глете, Ика наш
Посто Србијанче!“

Али су их љубили
И онде и туде,
Та чудесна измена
Раздрагала људе.

Пак и мени за песму
Придали се тема,
И сад још да завршим,
П' онда више нема.

Колико је до мора
Од хлађане Саве,
Толико је од шале
До истине праве.

НОВА РАДОСТ

Лутко моја, лучице,
Хајде да играмо!
Лутко моја, лучице,
Јоште данас само!

Ципеле сам изула —
Мајстор их оправља;
А сутра ћу у школу,
Ако бог да здравља.

Ја ћу сутра у школу, —
Одвешће ме стрина;
Јер ја имам, па имам
Већ седам година.

Лутко моја лучице,
Што си тако мала?
Да си већа, и тебе
У школу бих дала.

Али, нека, нека те,
Остај мало сама;
Бићеш и ти старија
За годину дана.

Увек ћеш ме чекати
Код мог брата Луке;
Кад се вратим из школе,
Ти рашири руке.

Кад те браца испусти,
Мораш лепо дубит;
Кад се вратим из школе,
Ја ћу те пољубит.

Показ'ћу ти писмена
Из мога буквара,
Учићу те како се
Српски разговара.

КАКО БИ

Како би то стајало,
Кад би човек зрео
Наједаред сео
На дрвена хата
Па да се климата?

Како би то стајало,
Кад би стари дека
Напио се млека,
Па завијен у јастучак
Преспавао ручак?

Како би то стајало,
Кад би место ђака
Спремила се бака
Да у школу пође, —
Међу децу дође?

Како би то стајало?
Погодит је врло лако:
Стајало би исто тако
Ко што стоји Кржљавићу Љуби —
Цигара у зуби!

ДА САМ ЈА КРАЉ

Да ме метне ко за краља,
Ја бих знао како ваља,
Јагода бих доста имо —
Други порез не бих примо.

Па кад ми је рођендан,
Све бих позво у мој стан,
Сва би деца дошла амо,
Да се својски поиграмо.

Место новца од папира,
Сковао бих сто талира,
Купио бих седам чета
Од олова, од дрвета.

Никад не би било поста,
Ручали би свега доста,
Локумића сваког свеца,
Место хлеба — све переца.

Купио бих нашој маји
Прстен што се ноћу сјаји,
Нашем оцу лулу стиву,
А Милеви лутку живу.

А пред Васу ја бих стао,
Буквицу му прочитао,
Да ми одсад даде мира,
Мене краља да не дира!

МАЛИ КОЊАНИК

Биха, ђиха, четир' ноге,
Све четири круте!
Биха, ђиха, ми идемо
На далеке путе!

Седло ми је од мараме,
Узда од канапа,
А бич ми је од очина
Пребијена штапа.

Раго једна, баш си лена,
Зар те није срам!
Ал' кад нећеш ти да скачеш,
Ја ћу цупкат сам.

МОЈ ПЕРА КАО ДОКТОР

„Господине докторе,
Звала сам вас амо,
Лутка ми је болесна,
Гледајте је само,
Пипните јој образе,
Пипните јој чело,
Мени се бар чини,
Ужасно је врело.“
Доктор седи укочен
Са озбиљним миром,
Пипа било луткино
Па дрма шеширом:
„Инфлуенца велика,
Ал' умрети неће.
Немојте је љубити,
Да на вас не пређе.
Лек ћу јој прописати,
Прашак сваког сата,
Уз то нек је протрља
Ваша баба Ната.
Лимунаду правите
У вел'ким чашама,
Ако јој се не пије, —
Попићу је с вама.“

РАЗГОВОР С МАЧЕТОМ

Цицуљко,
Мицуљко,
Овамо се вуци;
Помисли,
Погоди
Шта ми је у руци?
Један грумен шећера,
Нек ти буде вечера.

„Шећера!
Вечера!!
Здраво ми је фино.
Можеш га
Појести
С твојом канарином.
Знаш ти шта је за менека:
Један чанак млека.“

НЕЋЕ МАЧКА ДА СЕ СИГРАМО

Ала је то мачка!
Цео дан је грдим;
Ал' сад ми је дошло
Да се већ расрдим!
Носим је овамо,
Носим је онамо,
Покажем јој књигу:
„Хајде да читамо!“
У књизи су слике
Она и не гледи
„Па кад нећеш да читаш,
А ти мало преди!“
Неће ни да преде
(А још како уме).
Што год речем чини се
Ко да не разуме.

Огрнем јој ћебе,
Стресе га са себе;
Ја јој пружим лутку,
Она је огребе.
„Ако хоћеш, ево ти
Мој шеширић мали!“
Тек јој метнух на главу,
А она га свали.
Па зар вреди такав створ
Да се с њиме дружим...
Дошло ми је, богами,
Да је мајци тужим!

ЈОЈА И ГУСКА

Поред баре стоји Јоја,
Нема мира ни покоја.

Све се кеси, све се смије,
Распињу га враголије.

А по бари гуска плови
Са кћерима и синови.

Па га гуска мрко гледи,
Јер јој гушчад он не штеди.

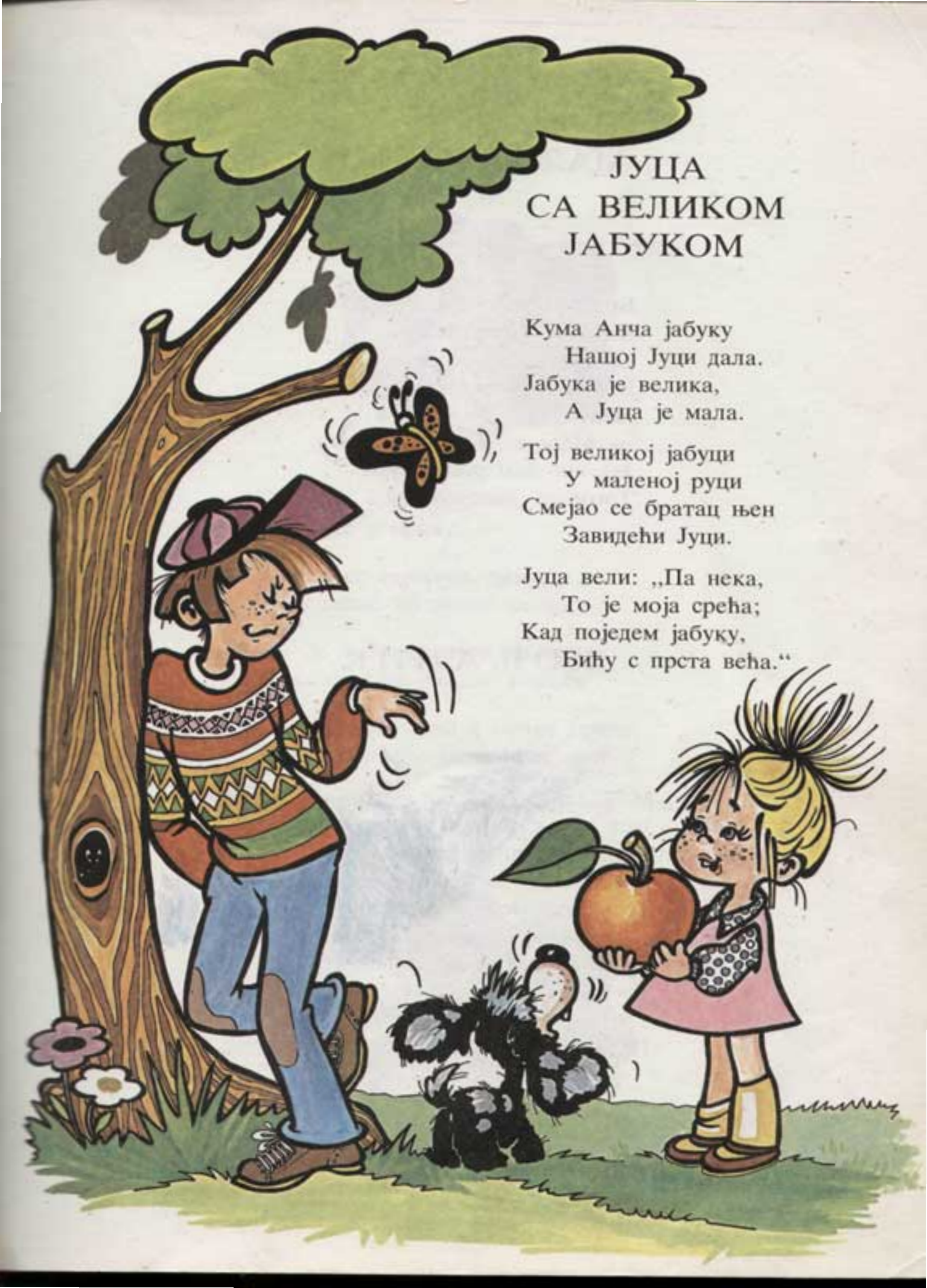
Већ их увек гњура, дира,
Никада им не да мира.

На њег' гуска често сиче,
Ал' се Јоја и не миче,

Већ песницу своју стиште,
Зове гуску на бојиште.

Наједаред: Га, га, га, га, —
Скочи гусак, повија га,

Да јуначки мегдан деле, —
А наш јунак — шумангеле!

ЈУЦА СА ВЕЛИКОМ ЈАБУКОМ

Кума Анча јабуку
Нашој Јуци дала.
Јабука је велика,
А Јуца је мала.

Тој великој јабуци
У маленој руци
Смејао се братац њен
Завидећи Јуци.

Јуца вели: „Па нека,
То је моја срећа;
Кад поједем јабуку,
Бићу с прста већа.“

МАЛИ ТРГОВАЦ

Брже амо, млади, стари,
Ко ће штогод да пазари:
Све је лепо, све је ново,
Дајем пуно за готово.
Нећу новца ни банака
— Мало шљива и крушака.
Јевтино вам робу дајем,
Трговину распродајем.

КОЊАНИК

Можда б' и ја јахат мого,
Јест — ал' најпре треба много:
Треба коњиц за јахање,
Треба седло за седање,
Треба стремен да се попнем,
И оструге да га копнем,
Треба колан да га стегнем,
Треба узда да затегнем, —
Треба хтети, треба смети,
Па да видиш куд се лети!

У МРАКУ

Срамота је разборитом ђаку
Бојат се у мраку, —

Бојати се вештица, вампира,
Чега нема, то никог не дира.

Ал' је добро пипати по мраку
И застати на сваком кораку.

Није вампир што у мраку прети,
Већ се може о штогод запети.

Запнеш, паднеш, крв пролијеш млаку,
Зато буди опрезан у мраку.

ГЕНЕРАЛ АЦА

Сад ко не би завидео
Генералу Аци!
Има шешир на три рога
С генералски знаци.
Таку сабљу немају
Ни бољи јунаци.
Чизме су му војници
(Наравно, пешаци).

АЛА СУ ТО ГРДНЕ МУКЕ

Ала су то грдне муке,
Тако гледат у јабуке!
Јабуке су тако близу,
Само уста да загризу.
А лепе су, румене су,
А слатке су, медене су,
Само руке да су дуже, —
Кад би могле да се пруже!
Ала да је трска кака,
Ил' удица и пецаљка, —
Или ветар да насрља,
Па да коју докотрља.
Ала су то грдне муке,
Тако гледат у јабуке!

МАЛИ ГУШЧАР ШТЕВА

Јадни мали Штева
Поред хлеба сува
Од јутра до мрака
Само гуске чува:
А нема ни обуће
Ни топлога рува.

Он у себи ређа
Своје тешке јаде,
Ређа, ређа јаде,
Па му на ум паде:
„Ал' бих воло да ме
Ко у школу даде!

Ја се не бих никад
По улицама' скито,
Ја бих увек писо,
Рачунао, чито.“
— Чекај, чекај, Штево,
Биће ваљда и то.

ЈОВАНКА БАШТОВАНКА

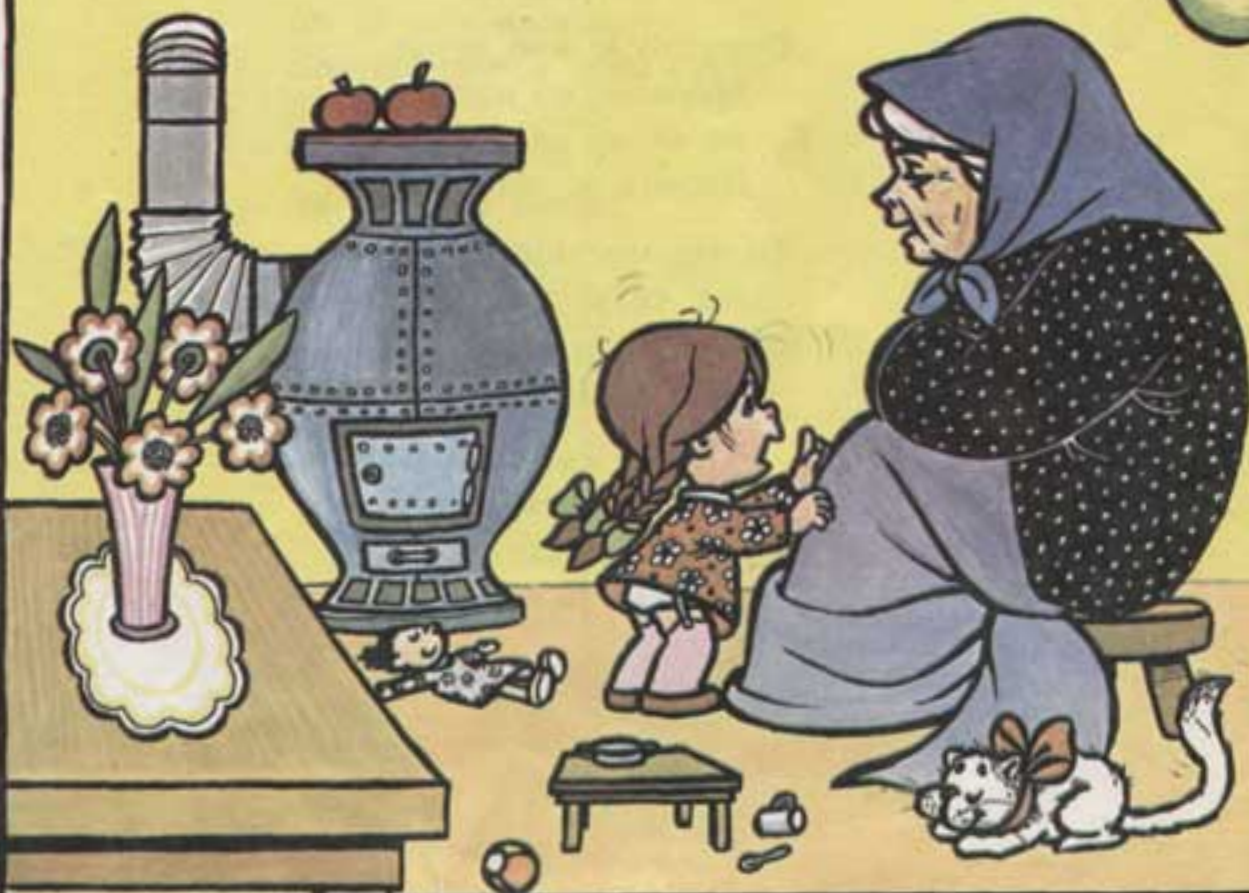
Куд погледаш
Свуда
Чуда.
Ова киша
Баш је луда,
Што баш сада
Тако пада
Кад Јованка,
Баштованка,
Раденица
Вредна, жива,
Врт залива.

Падај, кишо
Горе с неба,
Падај онда
Када треба:
Кад Јованка,
Баштованка,
Своје лене
Дане слави,
Пак по целу
Недељицу
Врт залити
Заборави.

ДЕТЕ И БАКА

Бако, стара бако, — бабушчице мила,
Јеси л' и ти кадгод мала, млада била?
Јеси л' могла кадгод исправити леђа?
Је л' и твоја коса била кадгод смеђа?
Је л' и твоја хаља била кадгод кратка?
Је л' и тебе когод звао: „Душо моја слатка?“
Је л' и теби когод кадгод 'ваку лутку дао?
Ваљда се скрхала, па ти је сад жао?
— Та зар мора, бако, остарети свако?
Хоћу л' и ја, бако, остарети тако?
Морам ли зар и ја бити тако седа,
Тако смежурана, згурена и бледа?
Па зар томе нема баш никаква лека?
— Зар се то не може живети довека?

И ПОГОДИ

„Де погоди, наш мајуне,
Шта имам у руци?
Ако брзо не погодиш,
Ја ћу дати куци.

„Нећу, нећу, јер за куцу
Нису такве ствари;
Она воли само мяса,
А за то не мари.

„Узбрала сам са дрвета
Код суседа Паје, —
Ко се сети, ко погоди,
Ево, његова је!

„Округло је као лопта,
Мирише ко цвеће;
Ко не може да погоди,
Добити је неће.

„Ти сад мислиш да је гуња,
Ал' се вараш љуто, —
Зелено је, румено је,
Није тако жуто.“

А мајун се све мигољи,
Кад ће бити крај.
Наједаред он се сети:
„Јабука је, — дај!“

АРАТОС ТАКВЕ ЉУБАВИ

Сестра Јеца
И њен братац Неца
Добили су зеца.
Сестра Јеца
И њен братац Неца
Баш су луда деца!

Већ не знају шта ће с њиме
У вел'кој радости;
Вуци тамо, вуци амо, —
Пуцају му кости.

Зеца воле, — али како?
Да је зецу наопако:
Братац за реп вући стаде
Да му воде даде;
За уши га вуче сека
Да му даде млека.

Тешко зеки, кад је пао
У те четир' шаке! —
Па се мора ратосиљат
И љубави таке!

МАЛИ ДИВ

Ја сам сада највећи
У свој околини;
Сви сте моја дечица, —
Тако ми се чини.

Има људи високих,
Ал' оваквих нема:
И мој отац сад би ми
Био до колена.

*Попо сам се на дрво,
То је цела тајна;
Ал' та моја висина
Неће бити трајна.*

Морам сићи, гладан сам,
Крај ће бити хвали,
Па ћу опет, ка и пре,
Бити кепец мали.

ЛАЗА И ЊЕГОВИ ГОЛУБОВИ

Лаза зове
Голубове
 А они му дођу
Гледају га
Поштују га
 Као каквог рођу.

Они њему
На рамену
 Гугутом се мазе
Благо нама
Сиротама
 Поред нашег Лазе.

Зрна доста
И што оста
 Иза ручка мрва
Нама носи
Златокоси
 Ми му брига прва.

То ја радо
Вама дадо
 Наздравље вам буди!
Радо даје
И Лаза је
 Голубије ћуди.

НИЈЕ ПРАВО

Није право, секо,
Сама срчеш млеко,

А сирота цица,
То јој глад голица.

И она би хтела
Тог напитка бела.

Теби даде мати,
Ти ћеш цици дати,

Да будете сити
И цицуљка и ти.

ДОБРИ СУСЕДИ

— Добар вече, суседицо!
Ух, ала сам жедан.
Би л' ми дала мало воде —
Само гутљај један.

— Хоћу, хоћу, — драге воље
Вода није скупа.
Кад си жедан, ево ти је,
Ево цела ћупа.

— Хвала, хвала, суседицо!
Е, баш се разблажи'.
Кад вам од нас што затреба,
Само мени кажи.

ЧУЈМО ШТА НАМ ВЕЛИ ПЕТАО

Знате л' децо, зашт' сам
Тако лак и прав,
Знате л' зашт' сам увек
Весо, чио, здрав?

Зашт' и у старости
Ја изгледам млад?
Ја не једем више
Нег' што иште глад.

Ја не једем јело
Ни хладно ни врело;
Прса пупчим, ширим,
А не стежем тело.

Ја не волим собна
Ни кавезна мрака,
Већ свежа ваздуха
И чистога зрака.

Рано лежем, — нећу
Ноћу да зазјавам;
И никад ме сунце није
Затекло да спавам.

ПОМАЈКА КОКОШКА НЕВАЉАЛОМ ПАЧЕТУ

Баш човек свашта дочека кад једном остари,
И ти баш тако, лоло, једнако по бари!
По сата већ те тражим по трави, по слами,
Била сам, а где нисам, па већ и у јами,
И с виси гледала сам, од горе с тавана,
Тражим, — а кога нема, нема мог пачана.
Не могу да те познам, сав си у мрљама,
Који те ђаво води ваздан по брљама!

И тај ти поса неће проћи нали'о,
Једанпут ћу тек чути: пачан с' удавио.
Погледај, море, пилиће, на њих се угледај,
Иде ли које у воду? Боже сачувај!
Ако си жедан, ено ти у црепу водице.
Ал' ти би да се купаш, — о Богородице!
Ја с тобом једним имам више кубуре
Него са петнаест пилића ђутуре.
Ал' погле ову шибу, то ти је помозбог,
Њоме ћу ја излечит пачана мог.

РАЗБИЈЕНА ВОЈСКА

Лака, Рака и брат Нака
То су вајна три дечака,
Три војака,
Врло јака;
Али срца врло млака,
А јунаштва — баш никака.

За то ј' горња слика така:
Прах се диже до облака;
Лака, Рака и брат Нака,
Три војака,
Сметењака,
Трком беже — од гусака.

ОБЕЛЕЖЈА

По свом перју птица,
По чистоћи домаћица,
По свом кусу со,
По рогов'ма во,
По топлоти лето,
По лајању псето,
По говору луда —
Познају се свуда.

КУЦИНА КУЋА

Наша куца живи
У рођеној кући,
Кућа јој је толика,
Могу и ја ући.

Једанпут сам ушо,
Ушао сам, боме,
И куца се здраво
Радовала томе.

Једанпут сам ушо,
Више нећу ући,
Нека седи сама
У тој својој кући.

Знате л' зашто нећу?
Има много бува, —
Уф, толико бува,
Да вас бог сачува!

МАРА И ЊЕНО ЈАРЕ

Ево наше добре Маре,
А до Маре њено јаре, —
Гледајмо шта раде!
Мара вади из кецеље,
Јаре грицка, жваће, меље
Све што год му даде.

Кад јарету буде доста,
Мара узме свога госта,
У хлад се завуку;
Ту му Мара тепа мило,
Јаре њојзи хоп у крило,
Па јој лиже руку.

ШТА ЛИ МИСЛИ ДУШКО

Шта ли мисли Душко
Птицу гледајући?
Хеј, кад би је смео
Напоље извући,
Да је мало пипне,
Да јој глади крила,
Па да види би ли
Из длана му пила;
П' онда да је пусти
На гране зелене, —
Да чудне радости
Његове — и њене!

НАЋИТЕ МИ

Нађите ми једног миша,
Ма у коме света крају,
Ког је мајка одгурнула
Да га мачке — васпитају.

Нађите ми једну муву
Која памти таквих брука,
Да је отац, да је мајка
Слали у „лер“ код паука.

Нађите ми једно зече,
Било горе, било доле,
Које отац, мајка л' шаље
Да му хрти мозак соли.

Нађите ми то голупче
Које ј' икад слала мати:
Иди, чедо, у јастребе,
Они ће те васпитати.

Нађите ми једну овцу
Овца ј' барем ћуди млаке,
Која ј' слала јагње своје
На науке у курјаке.

Нађите ми где кокошку
— Доста ми је једна сама,
Која ј' слала пилад своју
У клостере лисицама.

Та један ми пример дајте
Да је зверка тако крута, —
А ја ћу вам рећи хвала
Четрдесет и два пута.

КОЈЕ ЈЕ БОЉЕ

Један мали дечко
Није ништ' уживо,
Све је схвати тужно,
Све је схвати криво.

Мучила га често
И та мисо црна:
Зашт' ниједна ружа
Да није без трна?

Тај је дечко имо
Веселога друга
Кога није лако
Обарала туга.

А зашто га није?
Верујте ми зато,
Јер је свашта лепше,
Веселије схвати.

Па и он сад рече:
„Радујем се, друже,
Што се и на трну
Могу наћи руже!“

ЗАШТ' ЈЕ ВОЈСКА УЋУТАЛА

Играла се деца мала
Боја и војника;
А у боју увек има
Вике и усклика.

Душмана су надјачали,
Град су му отели;
Победа је њина била,
Њом су се занели.

Па ето их, вратише се
Још од боја врући,
Вратише се са заставом
Кући певајући.

Ал' у собу кад уђоше
Са тешкога пута,
Наједаред цела војска
Ко нема заћута.

Могоао би човек чути
Како расте трава. —
А зашто су ућутали?
— Мали браца спава.

ЂУРАК И ВРАБАЦ

По дворишту ђурак шеће,
Ваздан пућка и блебеће,
Главом вије, шири реп,
Мисли: Боже, ал' сам леп!
Све се шири, све се мери,
Кинђури се, кочопери,

Али једно
Зло га једи
Што га нико,
Ал' баш нико,
И не гледи;
Пси пролазе,
Ал' не хају,
Неће да га
Ни залају!

Само један врабац клети
Са тарабе доле слети
Поред ћурка надувена
Да му натре под нос рена!

Поче пред њим скакутати,
Па му поче цвркутати:
„Залуд, стриче, дуваш, деваш,
Не издува чега немаш!
Лепши соко него врана,
Лепши паун од ћурана!“

Разљути се ћурак луди,
Па још више шири груди,
Поче крестом климатати,
Крили бити, запарати!

А врабац се само смије,
Па му вели ко и прије:
„Лепши соко него врана,
Лепши паун од ћурана!“
А наш ћурак шта да ради?
Све се већма горопади,
П' онда оде да не гледи
Тога врапца што га једи,
Опет пућка и блебеће,
Дигне главу, па се шеће:
Све се шири, све се мери,
Кинћури се, кочопери, —
Ал' бадава,
Јер га свако исмејава.
А што реко врабац чили,
Већ су и пси научили,
Па сад лају са свих страна:
„Лепши паун од ћурана!“

ШТА ЈА ВИДИМ

Мала деца; — мала лађа; — мало море; —
Мало једро и катарка над њом горе.

Мало ветра; — мали вали; — мала лука; —
Мала крма; — мала мука; — мала рука.

Све је мало, — те изгледа као шала;
Кад је тако, нек и песма буде мала.

ВЕЛИКА ШТЕТА

Јао, јао, јао! Змај на крушку пао,
Пак је деци жао што се подерао.

МАЧЕ

Ја сам мало маче,
Што мауком плаче;
Не зна само шта ће.

Стојим, стојим, стојим,
А нешто се бојим:
Да не скочи откуд
Какав велик миш.

Мого би ме тући,
За бркове вући.
Аратос га било,
То ми није мило!

Ал' да откуд видим
Мишићичка мала,
Ком је мила шала,
С њиме би се моја шапа,
Апа, рапа, здрапа,
Радо поиграла.

ЗЕКА, ЗЕКА ИЗ ЈЕНДЕКА

Скочи зека из јендека,
Па по снегу лако прти,
За њим скочи други, трећи,
А за трећим и четврти.

По ћилиму белом скачу
Један другом на кркачу, —
Преметну се преко њушке,
Ваљају се полеђушке.

Гуркају се у том трку,
Ђушкају се у том хуку,
— Ко их гледа, не мож' знати,
Играју л' се, ил' се туку.

Гледао их ловац стари,
Пуцати му беше жао,
Узе листак књиге беле,
Па је зеке — нацртао.

Зека, зека, из јендека,
Данаске си срећан био!
Данас ти је — деце ради —
Стари ловац опростио.

ЧУДНИ СУ ТО ПИЛИЋИ

Чудни су то пилићи,
Одмах првих дана
Од мајке се разиђу
На десетак страна.

Не могу да остану
У дворишту своме,
Свако тежи некуда
Свету широкоме.

Траже нешто, кљуцају,
Никад се не смире,
Све се њима допада,
Па свугде завире.

Као да их далеке
Просторије зову,
Свако би да открије
Америку нову.

Мајка им се намучи
И промукне, брале,
Док прикупи у јато
Те Колумбе мале.

МИШ, МАЧКА И МИШОЛОВКА

Вија мачка миша драга
Без икакве псовке,
Вијала га, вијала га
Око мишоловке.

Кад се мишу учинило
Да већ нема моћи,
Протури се као шило,
Па у ловку скочи.

Ту весео диже раме,
Гласак свој узвиси:
„Ето видиш, мачко, да ме
Ухватила ниси!“

ПАЧИЈА

„Јесте л' чули, кумо,
— Верујте, без шале —
Отвара се школа
За пачиће мале.

Тако је и било,
— Верујте, без шале —
Отворила с' школа
За пачиће мале.

Сви пачићи дошли,
На скамијам' стоје;
Стари патак метно
Наочаре своје.

Све их је уписа
У каталог, мале,
Па их је прозиво —
Верујте, без шале.

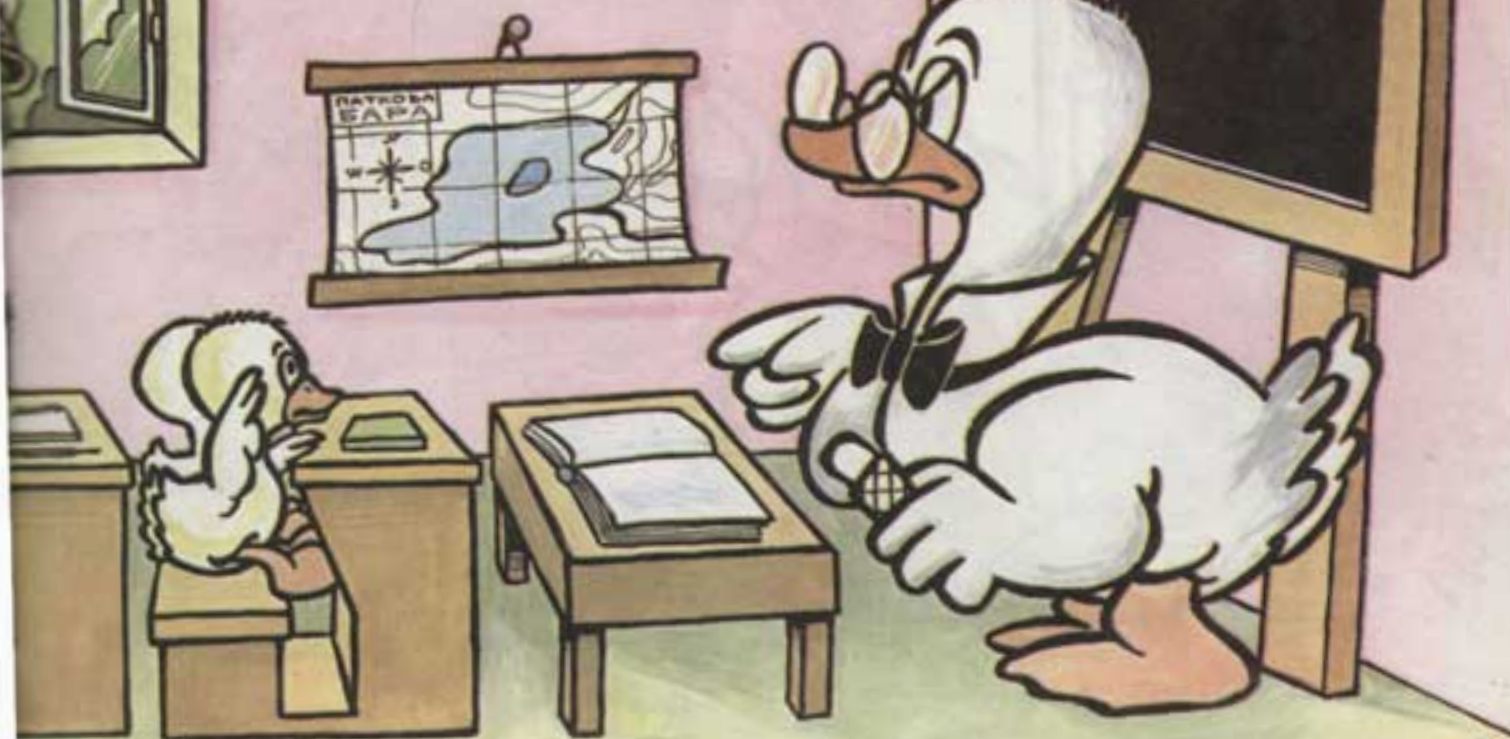
ШКОЛА ✱

Па се онда шето
С озбиљношћу крутом;
Учио их, учио
И књигом и прутом.

Учио их, учио
Од среде до петка,
Ал' се нису одмакли
Даље од почетка.

Није било успеха
Учитељском труду,
Цела мука његова
Остаде залуду.

Ништа више не научи
Пачурлија га,
Него што је и пре знала:
Га, га, га, га, га!

МАЧКА И ЊЕНА ТРИ МАЧЕТА

Наша мачка прошлог лета
Омацила три мачета:
Два мачета бела,
Једно мрко — сиво,
А то мрко — сиво
Одвише је живо;
И то вам је мачак
С њушком врло лепом
И с дебелим репом.
Час је испод клупе,
Њушка око рупе,
Час је на огњишту,
Час је на буњишту,
Ил' поскокне чило
Чак на мотовило.
Сад у чизму уђе,
Сад лиже посуђе,
У поздер се спрти,
Пак се врти, врти;

Час у кабо вири,
Шапом воду мути.
Ох, његова мајка
Сваки час се љути.
Тако теку ноћи,
Тако теку дани,
Па гле сада где је —
Ено га на грани!
Ал' две сестре беле
Од друге су феле,
Уљудне и мирне,
Мудре и обзирне;
Неће ни да гледе
На брата са гране.
— Није друкче, баш су
Фино васпитане.

ПАЗАР

„Добро јутро, стрина-Соко!“
Добро дошли, госпон-Ђоко!
„Како, како?“
Све полако —
Сиротиња раја.
„А имате л' јаја?“
Тога има доста.
„А ми стекли госта.“
Е па нека, нека;
А је л' из далека?
„Из Госпођинаца;
Но пошто су јајца?“
Два новчића јаје,
Тако се продаје.
„О, ала сте скупи,
Ко ће то да купи!“
Е друкчије није.
„Дајте јевтиније!“
О, идите само,
Ал' да с' не ценкамо:
Три новчића пар,
Па готов пазар.
„Хајде, кад велите.“
— А кол'ко желите?
„Десет биће доста
За нас и за госта.“
Ал' да вам се мати
И сестре не стиде,
Зато ћу вам дати
Још и једно приде.

КО ЈЕ ГОСПОДАР?

Имам пун џеп шећера,
Од мога кума дар,
Па шећеру говорим:
„Ја сам господар!“

Шећер вели: „Једи ме
На желучев квар,
Кад се, лаком, преједеш,
„Ја сам господар!“

Ја шећеру говорим:
„Ти си лепа ствар,
Ал' јешћу те помало
„Ја сам господар!“

Ја те могу бацити,
Макар да си дар,
Ја имадем разума,
„Ја сам господар!“

БЕЛА ШТЕТА

Добила је сека млека, —
Ал' ће да се слади!
А сад само јоште чека,
Да јој се расхлади.

У то дође стари зеља
Да походи секу,
Скочи на њу пун весеља,
Па шапом по млеку.

Паде шоља одозгоре, —
Сад ништа не вреди,
Просуло се бело море,
А сека се једи.

Ал' док зеља жали, моли:
„Опрости ми секо!“
Дошуњо се мачак доли
Па полизо млеко.

ИСТИНА

Истина је јунак
Држи се ко стена,
И кад на њу зине хала,
И кад мислиш да је пала,
— Победа је њена!

МЕЈО, МЕЈАНЕ

Мејо, мејане,
Голубане, белане,
Примакниде главицу,
Па окуси травицу!
Ако климнеш главом јако
Па зазвониш малко,
Пружићу ти још, —
Бар за један грош.
Ако кажеш: Ме!
Просућу ти све.

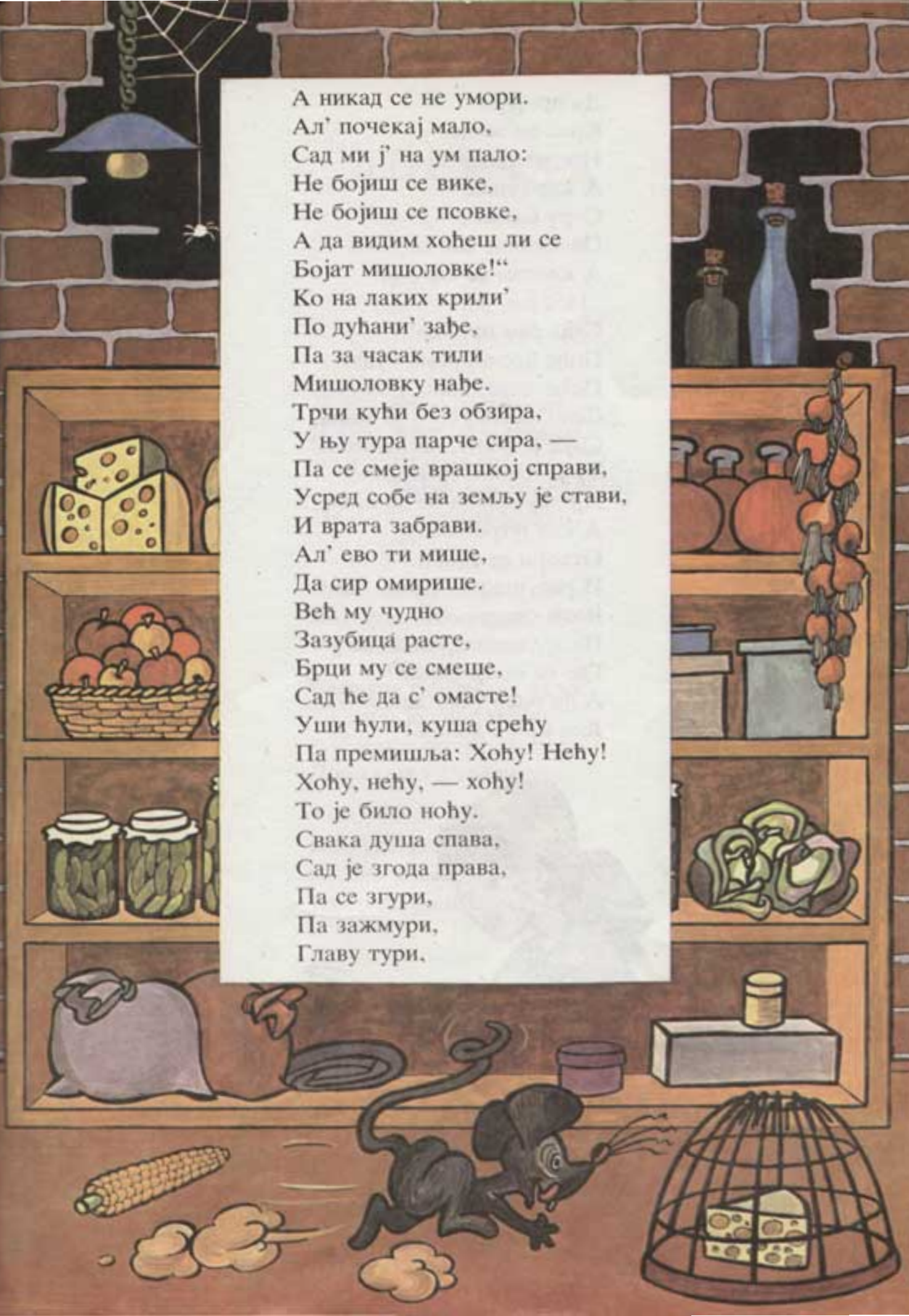

О МИШУ

Редуша је нешто врло љута, —
Бежите јој с пута!
Виче, праска, псује, кара,
И овако проговара:
„Ето, ви'ш,
Тај проклети миш!
Ево опет нове штете,
Глете, глете!
Та то је страхаота
Од тог малог скота!
Где осети мало јела,
Хладна, врела,
Таки скочи
Да с' осмочи,
Печенице
Заштипкује,
Кобасице
Десеткује.
Па кол'ко је мали,
Заклопце стровали,
Прогризе ми вреће,
Поједе ми свеће,
По орману шета,
Брава му не смета;
На качици рупу створи,

А никад се не умори.
Ал' почекај мало,
Сад ми ј' на ум пало:
Не бојиш се вике,
Не бојиш се псовке,
А да видим хоћеш ли се
Бојат мишоловке!“
Ко на лаким крили'
По дућани' зађе,
Па за часак тили
Мишоловку нађе.
Трчи кући без обзира,
У њу тура парче сира, —
Па се смеје врашкој справи,
Усред собе на земљу је стави,
И врата забрави.
Ал' ево ти мише,
Да сир омирише.
Већ му чудно
Зазубица расте,
Брци му се смеше,
Сад ће да с' омасте!
Уши ћули, куша срећу
Па премишља: Хоћу! Нећу!
Хоћу, нећу, — хоћу!
То је било ноћу.
Свака душа спава,
Сад је згода права,
Па се згури,
Па зажмури,
Главу тури.

Да пројури
Кроз те жице,
Несрећнице,
А кад стиже
Сиру ближе,
Од милине сав се топи
А клопка се склопи!
„Јао, јао, јао!
Сада сам пропао!“
Пође десно, нема куда,
Пође лево, жица ј' свуда,
Лево, десно, свуд је жица,
Свуд је жица, несрећница!
Ту је плако, ту је цико,
Ал' му помоћ не да нико.
А кад јутро свану,
Отвори се соба,
И редуша на беломе дану
Води свога роба,
Па му вели: „А гле, мијо,
Где си се ти скрио?
А да ниси тако лаком био,
Још не би долијо!“

ДОРУЧАК

Добро јутро, јарекањо,
Добро јутро, брадекањо,
Јеси л' се искако?

— Имао сам доста каде!
Па би л' штогод жвако?

— А ја ја, а да да,
Само да ми ко шта да!
Желудац ми хладан,
Уф, ала сам гладан!

Верујем ти, гладна хало,
Та теби је увек мало.
Ал' разведри мрко лице,
Доно сам ти травичице.

Тако, тако, горопади,
Из руке ми траву вади,
Ал' ме немој ујести,
Јербо ће ти пресести!

БИЋЕ ИГРАНКА

Ал гле данас наше цице,
Ваздан глади лице!
Нема сумње, нема,
Некуда се спрема.
— Па реци ми, цицо мила,
Куд си тако наумила?
— Право ћу ти касти,
Добра моја Анка:
Довече ће бити
Велика игранка,
Од јуче ме тамо
Другарице зову, —
Игранка ће бити
На суседном крову.
— Па кажи ми, де,
Ко ће бити све?
— Та биће нас издалека,
Биће и изблиза:

Биће госпа Чварковићка
И сестра јој Лиза;
Мишковићка са три ћери
С траком из Париза;
Биће Сара из млекара,
Биће Санка иза банка,
И с тавана Цана, —
А већ то се зна,
Да ћу бит и ја.

А од мушких Брка Рис,
Репко Маук, Миша Пис, —
Наћи ће се и још који,
Ко ће да их све наброји!
Играће се до зорице, —
Зато гладим своје лице.
— Е лепо се друштво збира,
Али ко ће да вам свира?

— Не брини се, и то стига,
Музика је наша брига;
Кад почнемо мазур вељи,
Чућеш и ти у постељи.“

ЖАБА ЧИТА НОВИНЕ

Седи жаба сама
На листу локвања,
Од жаркога сунца
Штитом се заклања.

Да новине чита,
То вам слика каже,
Ал' не мож' да нађе
Што јој очи траже.

Знате већ о чему
Жабе бригу воде:
Хоће ли се скоро
Одселити роде.

ВРАБАЦ И МАЧКА

„Где ћеш, врапче, зимовати?“

— Пита мачка врапца стара.

„Овде, онде, —

Туда, свуда!“

— Тако врабац одговара.

„Где ћеш, врапче, данас ручат?“

— Пита мачка врапца стара.

„На крај шора,

Наврх ора!“

— Тако врабац одговара.

„А где ти је конак, врапче?“

— Пита мачка врапца стара.

„Шта те брига?

Погоди га!“

— Тако врабац одговара.

„Знаш ли, море, зашт' те питам?“

„Јер си мачка, а ја птица!“

— То је реко

Па утеко, —

Оста мачка тужна лица.

ПАТАК И ЖАБЕ

Ако сте доколни,
Прочитајте ово:
Стари патак украј баре
Држао је слово.

Слушале га жабе
Велике и мале,
Слатке су му речи
Једва дочекале.

Говорио патак
О врлини мира,
И да нико никог
Не треба да дира.

Свако има права
Да слободно живи,
Нико не сме тлачит оне
Што му нису криви.

Слога, мир и љубав
Благослов је прави,
Зато нека нико
Никога не гњави.

Слушале су жабе
Ово красно слово . . .
Кад патак ућута,
Десило се ово:

Један жабац мали
Поближе је стао —
А патак га зграби,
Па га прогутао.

Из овог се нешто
И научит даде:
Хуље лепо зборе,
Ал' нитковски раде.

ВЕСЕЉЕ У РИТУ

У риту је сјала
Месечина блага,
Јест, она је пала
Као нова снага;

Просула се као
Неко старо вино, —
Жаба рече патки:
„Хајд’ да с’ веселимо!“

Те је лепе речи
И корњача чула,
И по њој се нека
Радост разасула;

Па за часак тили
Коло се ухвати
Тако, моји драги,
Весела вам мати!

Играју кроз трску,
Играју кроз ситу;
Лепо је весеље,
Лепо је у риту.

Где се коло хвата,
Знак је братске слоге,
Кад заигра срце,
Играјте и ноге!

А да л' има свирке?
И свирка се чује,
Чујем чисто и ја, —
Та комарци зује.

Играјте, замерке
Нема ни најмање,
Слађе је играње
Него туговање.

Ја зацело не знам,
Је л' све тако било,
Ил' се можда сликару
Само тако снило.

Доста, кад је слика
Весела и слатка,
Како игра жаба,
Корњача и патка.

МУ—У!

— Му—у!
— Ха, сад си ту!
Сад ћу те вијати,
Сад ћеш долијати,
Сад ћеш искијати!
Где сад јунака мог,
Како га страши рог!
Му—у!
Ја вијам децу злу.
Му—у!
Сад таки реци ту,
Ти, несташна салауко,
Зашт' си моје теле туко?
Гурно си га баш вилама,
Те сирото и сад рама.
Ја не волим децу злу,
Му—у!
А сад, враже мали, бледиш,
Не смеш ни да ме погледиш,
Дршћеш као прут.
Е, па нећу строга бити,
Данас ћу ти опростити,
Али — али — други пут,
Само дирни моје теле,
Биће онда: Куку леле.
Рогом ћу те замлатити,
П' онда ћу те климатати,
Истрешћу ти злоћу сву, —
Му—у!

Е, ОВО РЕТКО БИВА

Заспала је цица маца
Крај ципеле подеране,
Ко погледа мало боље,
Види миша с друге стране.

Мачка спава, а миш ушо
У ципелу па све дува,
Голица је танком сламком,
Цица мисли да је бува.

Наједаред мачка скочи,
Исправи се гипко, вешто:
„Ово нису чиста посла,
У ципели има нешто.

Миш је био, миш је био,
Онај дрски хандрак мали,
Ух, триста му заверака
Зар он да се са мном шали!“

Загњури се цица маца
У ципелу пуна једа, —
Ал' ципела рупу има, —
Миш утече здрав, без вреда.

Залуд цицо, рупу гледаш,
Узалуд си тако љута,
Смеју ти се већ и деца,
Смеје ти се миш из кута.

ЧВОРАК

Нисам дете, нисам ђак,
Ал' сам ипак весељак,
Вид'ли сте ме по сто пута,
Али никад забринута.
Не знам шта су бриге, боље,
Ја сам увек добре воље.
Радо сам код људи,
Веселе сам ђуди.

Не знам певат баш на ноте
Да се топиш од милоте,
Али певам брзо, лако,
Сад овако,
Сад онако.
И ко ласта кад цвргукне,
И ко славуј кад промукне,
И ко кос,
Ал' кроз нос;
И ко чорба, кад се срче;
И ко врата, кад зацврче;
И ко точак, кад зашкрипи;
И ко лонац, кад прекипи.
Враголан сам од главе до пете,
Та да ми се сити насмејете.

Имам дара
За пудара,
Ал' ме људи неће, —
Ту сам лоше среће —
Нађу каква старца лења,
Што се туда гига, гења,
Ал' заграби део;
Ја бих грозђе само јео,
Продават га не бих хтео,
Тако ми поштења!
Скоро ћете бербу брати,
Би л' и мене хтели звати?
Ево, реч бих своју задо
Да бих дошо врло радо,
Да покажем све што знам.
Зовните ме, де'те, де'те!
Јер ако ме не зовнете,
—Доћи ћу и сам!

МАРКО У ШКРИПУ

Јест, и он се Марко звао, —
Ал' име је празан знак;
Ипак штета што је био
Краљевићев имењак!

Краљевић је јунак био,
Јуначки се владат знао,
А наш лукав цицан-Марко,
Где што нашо, то је крао.

Комад сира из папира,
Из шерпење скоруп бео,
Девенице из тањира,
Од печења батак цео.

Из ормана меса слана —
То је њему била сласт —
Сланинице са полице, —
Све је умо вешто краст!

Тело чило, нога мека,
Очи бистре, лаган скок,
Добра њуха издалека
Позна где је скривен смок.

Давно Марко згоду вреба,
У комору ј' ући рад,
Комора је пуна јела,
Никад већма него сад!

И гле сада, дивне среће,
Срећан ли му свану дан,
Отворена нађе врата,
— Је л' то јава ил' је сан!

Истом Марко на праг стиже,
Осврну се, види л' ко,
— Ветар дуну, врата груну,
— Марко цикну: А шта ј' то?!

Ето шта је, — хтео ј' красти,
Ал' га стиже љута коб,
Па сад му је реп у шкрипу,
Цицан-Марко сад је роб.

Није мука без маука,
Спопаде га зној и стреп,
Та то боли, врашки боли!
Није шала стиснут реп!

Па бар да га нико не зна!
Већ ко да је духно рог:
Слетели су силни врапци,
Па душмана гледе свог.

Један скаче, пун радости,
Што је Марку зао час;
Други вели: „Бог да прости,
Кад и на пса дође мраз!“

Један вели: „Чика-Марко,
Ходи ближе, ја сам ту!“
Други му се у брк смеје,
Трећи виче: „Хухуху!“

Други опет 'вако збори:
„Није мени Марка жао;
По му репа у комори, —
Што је хтео, бог му дао.“

И дуже би о тој ствари
Млађи врапци плели смех,
Да не дође један стари
Па им рече: „То је грех!

И злотвора треба штедет
Кад допадне каква зла.
Пустимо га нек се каје,
А ми хајд'мо куд ко зна!“

ЗЕЦОВИ У ОЧАЈАЊУ

(С латинског)

Давно је то било, — ко би време знао,
Кад је зецовима живот додијао,
„Јадан је то живот!“ — повикаше зеке,
„Све стрепиш и трнеш од невоље неке,
Никад немаш мира, ни дању ни ноћи,
Не знаш кад ће ловац с хртовима доћи!“
Сви пођоше, дакле, због вечите страве,
Да у воду скоче па да се удаве.

Кад је дошла руља, духа тако слаба,
До језера, — ту је било много жаба.
А малене жабице кад спазише зеке,
У највећем страху повикаше: „Креке!“
Поскакаше, јадне, стрмоглавим скоком
Да се спасу у свом језеру дубоком.

Једно зече рече: „Пријатељи моји,
Гле, зар има кога ко се и нас боји!
Е, хвала ти, боже!
Хајд'мо, браћо, натраг, још се живет може!“

ЛУПЕЖ И ПАС

Лупеж:

Ђути, зељо, ћути,
На ме се не љути!
Доно сам ти красну
Кобасицу масну.

Пас:

Не бих, хуљо, ја заћуто
Да ми десет дадеш,
Јер ја видим шта ти хоћеш, —
Ти хоћеш да крадеш.

Верно псето лаје, лаје
И лајати не престаје.
Не треба му кобасица,
Од лупежа дара,
Дужност му је чуват кућу
И свог господара.

ЦИЦА-МАЦА И РУНДОВ-БУНДОВ

(Фридрих Гил)

Седи цица испред врата
Па главом климата,
Каткад мало реп потресе
И облизује се;
Све по реду шапе диже
Па их лепо, лепо, лиже;
А нико је не полива —
Опет се умива,
Језиком се утира —
Кад нема пешкира,
Па се онда шапом глади,
По брку, по бради,
Сад је чиста налицкана,
Лепо очешљана, —
Шта ће сад?
Сад се мало згури
И мало зажмури:

Кадикад
Протегли се здесна, слева,
Мало трепће, мало зева,
Кад мува залута,
Цица је прогута,
Па се онда смести,
Као да ће прести.
И заиста преде,
А деца је гледе.
Ал' ево јој госта нова,
Рундова-бундова!
Па на цицу-мацу зину,
Исплазио језичину,
Па на цицу режи,
Ал' цица не бежи!
Рундов поче и да лаје —
Цица жмури и не хаје:
„Нека лаје, зла му мати,
Ваљда ће му додијати!“
Али рундов кавге тражи,
Вау, вау, вау, вау, вау!
А цица се окуражи
И рече: Мијау!
Па на мегдан скочи,
Фрска ноздрвама,

Светле јој се очи,
Жеравица сама,
Па се накостреши:
Срце вољно,
Знање бојно,
Мегдан ће да реши.
Нека дође ком се прохте
Да окуша њене нокте
Што умеју вешто гребсти, —
Рундов поче зепсти,
Нека зебе, зла му мати,
Цица ће га угрејати.
Па му на врат скочи,
Шапама у очи,
Па га чупа, па га гази,
А рундов се пренерази,
Примио је многу ћушку,
Покуњио изгребену њушку
Из очију сузу проли,

Репом маше ко да моли.
А цица га ма'ну.
Јунак на мегдану,
И на своје место седа,
На рундова и не гледа,
Умила се, очешљала,
По моди се налицкала,
Па се мирно смести,
Поче опет прести.
А рундов је примио
Ту лекцију малу,
У себи је мислио:
Та не зна за шалу!
Сад под дудом рундов спава,
Њушка му је сва крвава,
И горе је могло бити,
Мого ј' очи изгубити;
Срећа га је спасла —
На псу рана, на псу и зарасла!

ПРОЛЕЋНИЦА

Пчелица зујка,
Ветрић лахори,
Поток у гори
Гласно жубори;
Лоза се вије,
У роси мије,
Птичице поје
Песмице своје;
Шумица иста
Помало листа,
Све се понавља:
Пролеће с' јавља.

А жарко сунце
Злати врхунце
Фрушке нам горе
Осветком зоре;
Зирнеш ли куд,
Лепота свуд.
Све се понавља:
Пролеће с' јавља.
Тамо у трави
Зумбул се плави:
Ту у забави
Вредни су мрави;
И цврчак цврчи,
Травицом трчи,
Те тако слави
Живот нарави;
Лептирак шари
Цвећем летари;
И све што гмиже
Живље се диже;
Све се понавља:
Пролеће с' јавља.
Гле, деце мале
Где се у гају
У загрљају
Љубе и шале!
Благо тој деци —
— То је пролеће
Блажене среће.

ВЕЛИКА ТАЈНА

Један дечко бистра ока
Седео је крај потока,
Гледао га како скори,
Слушао га где жубори.
Сустижу се ситни вали, —
Баш су нешто шапутали;
Мора да је тајна нека,
Што је носе из далека.
Сагиње се дечко ниже
Да разбере што изближе;
Волео би тајну чути,
Нешто врло важно слути.

ВЕТАР

Ја сам ветар, дижем прах,
Зар вас није, децо, страх?!
Сад сам дете ко и ви,
Па ћарлијам којегди;
Сад сам вихор, момче холо,
Играм коло наоколо;
Сад вам цичим као гуја,
Сад сам ветрић, сад олуја.
Затворите прозор, врата
Да вас ветар не замлата!
Ја сам ветар, дижем прах,
Зар вас није, децо, страх?!

КИША

Кишо, мати
Благодати!
Падај, падај,
Прах уголи,
Дај живота
Гори, доли.

Кишо, мати
Благодати!
Покваси ми
Цвеће мило
Не би л' јоште
Лепше било.

Кишо, мати
Благодати!
И поток те
Чека вити,
Па ће боље
Жуборити.

ПОСЛЕДЊИ ЛЕШНИК

На дрвету, чак на врху,
Тужна лица
Седи једна забринута
Веверица.

Чини ми се и сузе јој
Лицем клизе, —
Последњи је лешник хтела
Да загризе;

Јесен позна, већем жути
Лист на грани,
Сад лешника нема више,
Сви побрани.

И последњи што га нашла
Измаче се, —
Ни ораја нигде нема,
Не виде се.

ПРВИ СНЕГ

Гледај само, гледај само —
Је л' то шећер, мамо?
— Није шећер, чедо моје,
То је хладно, ледено је.

Леден шећер! — рече Лела.
Па то сам ја већем јела.
— Хајд' у собу, лудо мала!
И мати се насмејала.

НА ЛЕДУ

Ој, дуледу, дуледу —
Овако је на леду.
Ноге као стреле,
Терај, брацо, селе!

Весело је, весело,
Све се живо креће.
Нос се мало црвени, —
Ал' отпасти неће.

Један лети управо,
Други мало кружи;
Свако чека похвалу,
Ако је заслужи.

Ој, дуледу, дуледу, —
Овако је на леду.
Ту је живот прави, —
Док се не открави.

СНЕШКО БЕЛИЋ

Кад је оно неки дан
Опет поче снег да пада,
Скупила се деца чила
Око нека рада;
За час тили
Направили
Човека од снега . . .
Гле'те га, гле'те га!

„Хајде, Стево,“ Коста нуди,
„Хајде ти му кум сад буди!“
А Стева се само смешко,
Надено му име: Снешко,
И презиме други дао,
Те се Снешко Белић звао. —
Стајао је браца-Снешко
Уз тарабу баштована,
Стајао је, блесао је
Неколико дана.

Јутрос сину сунце јаче,
А наш Снешко канда плаче,
Или плаче ил' се зноји,
Али чврсто већ не стоји.
Снешко Белић забрину се,
А деца му ругају се.
Ипустио свога штапа,
И ево се већ растапа.

„Снешко, Снешко,“ деца гуде,
„Бројиш ли се ти у људе?
Снешко, Снешко, нуто јада,
Кад си човек, кам' ти рада?“
Снешко шапће ко да бунца:
„Ја се бојим јарког сунца.“
„Ко се јарког сунца боји,
Тај не треба ни да стоји.“
Гурнуше га, а он паде,
Па се и распаде!

ПТИЦЕ НА ПРОЗОРУ

У соби је топло,
Пећ ваљано греје;
На прозору стоји
Братац поред сеје.

Гледе како зима
Напољу се љути;
Хтела би све живо
Снегом обасути.

Ка прозору дошле
Две кукавне птице, —
Да можда је и ту
Братац до сестрице.

Ка прозору дошле
Па у децу гледе,
Не певају, већем
Као да беседе:

„Није сваком ласно
У те зимње дане;
Који нема крова,
Тај нема ни хране.

Ви не знате, децо,
Руменога лица,
Много је патника,
И људи и птица.

Помозите, ако ј'
Срца вам у груд'ма,
Ви нама птицама,
А људи ће људ'ма.“

ЗИМСКА ПЕСМА

Зима, зима, — е, па шта је,
Ако ј' зима, није лав!
Зима, зима, — па нека је,
Не боји се ко је здрав!

Хајд' напоље момак ко је,
Тамо веје крупан снег,
Ви'ш ен' онде навејо је
Читав бедем, читав брег.

А шта може зима мени,
Шта ми може, шта ми сме?!
Нек ми носић поцрвени,
Ето то је, то је све!

Сека Зорка, немој стати,
Твој нек буде први ред;
Сад ћемо се загрејати, —
Чучни само на тај лед!

Гле сад живе железнице, —
То је трка, то је лет!
Збогом птице крилатице,
Наш је сада цео свет!

СУНЦЕ И ВЕТАР

Хвалио се ветар свуда,
Уздизо се преко свега,
И сунцу је пркосио
Да је јачи и од њега.

„Ниси јачи, — сунце рече. —
Хвалиша си, ветре, само.“
„Ја ти рекох да сам јачи!“
„Е, па хајд' да покушамо!

Ви'ш путника оног доле
Где корача поред Саве,
Да видимо ко ће прије
Шубару му скинут с главе!“

Поче ветар дуват, — али
Што он већма дува, брије,
Путник већма капу чува,
И на уши навлачи је.

Затим поче сунце сјати
Кад је ветар већ умино, —
Сунце сјало љупко, мило,
А путник је капу скино.

ЦАЈКИ ЗЕБУ ПРСТИ

Иње блиста, зима стеже,
Ветар брије, чисто реже;
Нема сунца не види се
На сивоме небу, —
Наша Цајка у длан хуче,
Прстићи јој зебу.
Нека мало хуче, трља
Прсте своје Цајка мила,
Нека, нека, не би л'тако
Боље зиму запамтила!
Кад запамти зиму, цичу,
Слађе ће јој онда пасти
Кад пролеће топло сине
И донесе своје сласти;
Кад побегне магла сива
И заплави небо ведро,
А ливаде пруже цвећа
Пуно крило, пуно недро;
Слађе ће јој онда пасти
Љубичицу тражит широм,
И слушати глас славујев,
И трчати за лептиром.

ЗИМА БЕЖИ

Зима бежи од пролећа,
И од птица и од цвећа;
Топли ветар њој не прија, —
А тај ветар још је вија.

Зима бежи од пролећа,
И од птица и од цвећа.
Бежи зимо, бежи само,
Ми те више не требамо!

Зима бежи од пролећа,
И од птица и од цвећа.
А куда ће? — Шта нам стало,
Нас је сунце огрејало!

Зима бежи од пролећа,
И од птица и од цвећа.
Гдеко јој се још и руга:
„Ух, ала си била дуга!“

Зима бежи, — а бежећи
Шапуће нам збиљске речи:
„То ће ваше лето проћи,
А ја ћу вам опет доћи!“

ПТИЦА У КАВЕЗУ

На прозору кавез стоји,
У кавезу птица мала,
А тужна је, врло тужна
Тек што није заплакала.

Па је пита хранитељка
Кад грумичак њојзи даде:
„Шта је теби, птицо моја?
Изјадај ми своје јаде!

„Та сад имаш лепу кућу,
Ја ти дајем лепо хране,
Сад би могла певат песме
Да се ори на све стране.“

Из кавеза птица вели
Гледећ' тамо у даљине:
„Имам свега, тешко мени,
И људи ми добра чине.

„И сувише имам свега
Што немају друге птице,
Ал' највећег добра немам —
Немам своје слободице!“

ЕВО НАШИХ ЛАСТА

Ево иду, као звани,
Наши лањски сукућани.
Ево наших ласта мили',
Баш смо вас се зажелили.
Ход'те ход'те, птице вите,
Да с' од пута одморите!

Ход'те, ход'те, гости моји,
Ваше старо гнездо стоји!
Порушит га нисмо дали,
Ми смо вам га сачували.
Не идите другој страни,
Ход'те к нама ко и лани.

Под нашим је кровом мирно,
Нико у вас није дирно.
Ми певамо и играмо,
Ал' се никад не свађамо;
Живећемо у радости, —
Добро дошли, наши гости!

БУБАМАРА

Бубамаро, ево моје руке,
По њој мили и тамо и амо,
Не плаши се, дирати те нећу,
Ми те, деца, једва дочекамо,
Само хоћу да ти видим крила,
Твоја мила, твоја лепа крила.

Бубамаро, ево моје руке,
По њој мили, ту се можеш проћи,
Бубамаро, би л' ми могла кас'ти
Откуд ће нам мили гости доћи?
Мили гости, да се радујемо,
Мили гости, да пред њих идемо.

Бубамаро, сад си већ одморна,
Иди, лети моме верном другу,
Не плаши се, дирати те неће,
И он ће те дочекат на руку,
Да ти види та шарена крила,
Твоја мила, твоја лепа крила!

ВИВАК

Ви-ви-ви! Ви-ви-ви!
На стражи смо ми.
Зелени се наше перје,
А блиста се ко бисерје,
А на глави перјаница, —
То се зове стражар-птица.

Ви-ви-ви! Ви-ви-ви!
На стражи смо ми.
Ко ј' без пушке може проћи,
Али ловац не сме доћи,
Ако дође, залуд труди,
Стража цикне, све пробуди.

Ви-ви-ви! Ви-ви-ви!
На стражи смо ми.
Ми смо спасли многе птице,
Многе птице и зверчице,
Те нас свако радо гледи, —
Добра стража много вреди.

ДЕТЕ И ЛЕПТИР

Дете

Лептирићу, шаренчићу,
Ходи к мени амо!
Ево имам лепу ружу,
Омириши само.

Лептир

Ја бих дошо, ал' се бојим
Какве игле клете,
Стиснућеш ме, пробошћеш ме,
П' онда збогом свете!

Дете

Нећу, лепко, нећу, лепко,
Живота ми мога.
Само хоћу да избројим
Кол'ко имаш нога.

Лептир

Е, па то ти могу казат
И издаље малко:
Лептир има шест ножица,
— А сад збогом, ранко!

ВЕВЕРИЦА

(Хофман фон Фалерслебен)

Алов! Онамо чак!
Да ли је још ко лак
'Вако ко ја?
Јест, да!
Час крив, час прав,
Час стрмоглав!
Сад сам на земљи,
Сад сам на грани,
Сад сам на врху.
Ма'ни ме, ма'ни!
Још један скок, па гле!
Хајд' ко ће пре?
Ко сме?
Па тако поваздан,
А никад сам.
Без крила лети враг,
Чио и лак.
Дајте ми простора,
Не треба одмора!
Брзахно, живахно
Овамо, онамо . . .
Зелена гора, зелен лес,
Данас је слава, пир и плес;
Свирајте птичији родови,
Шеве, славуји, косови!
А ја ћу да вам поиграм,
Умем, па знам, —
Што имам, то вам дам!
Нисам човек, нисам птица,
Ја се зovem — веверица!

Веверица вевери,
Ко ће да јој замери?
А кад ловци дођу амо,
Беж'те птице, да бегамо;
Нека бежи куд ко зна,
Ја већ знадем куд ћу ја:
Горе, доле, право, криво,
Брзо, лако, чило, живо,
Под камење, у корење,
У тазбину, у јазбину,
Кроз рупицу у кућицу,
Ту се мало смирим
Па кроз прозор вирим,
Ловци траже: Гди је? Гди је
Тај кумашин наш?
Наћи ћеш ме, како није,
Наћи ћеш ме баш!

ТРЕШЊОБЕР

„Сад ми спавај, трешњоберу!
Ми одосмо на вечеру,
У сватове преко!“ —
„Идеш и ти секо?“ —
„Идем и ја с мајком тамо;
Спавај, спавај, само!“

„И одоше веће, —
А ја ту без свеће!
Ал' сам лоше среће!
Бар да не знам гди су,
Да ми барем рекли нису,
А тако су близу!
Па како су секу
Накитили красно;
А ја овде самац, —
То је баш ужасно!
Играће се до поноћи,
Бог зна кад ће кући доћи,

Знамо ми то, знамо, —
А мени су рекли:
Спавај, спавај, само!

И то су ми суседи!
Мене нису звали, —
Ала ја то невоља
Кад је човек мали.

Па сад већ и певају,
А гајдаш им свира,
Чисто видим секицу
Како парадира.
Знамо ми то, знамо, —
Ништа лакше него рећи:
Спавај, спавај, само!

То је канда дечји глас!
Јесте, — чујем Саву.
Сад не могу спавати
Ни за живу главу.“

САДИ ДРВО

Где год нађеш згодно место,
Ту дрво посади!
А дрво је благодарно
Па ће да награди.

Наградиће изобиљем
Хлада, рода свог,
Наградиће било тебе,
Било брата твог.

ОЈ, ГОЛУБЕ

— Ој, голубе, там' на крову
Зашто гучеш тако мило?

— Радујем се јарком сунцу,
Што прелива зеленило.

— Ал' ти гучеш кад и зима
Небо ступи, сунце скрије;
Каква ти је онда радост,
Кад на небу сунца није?

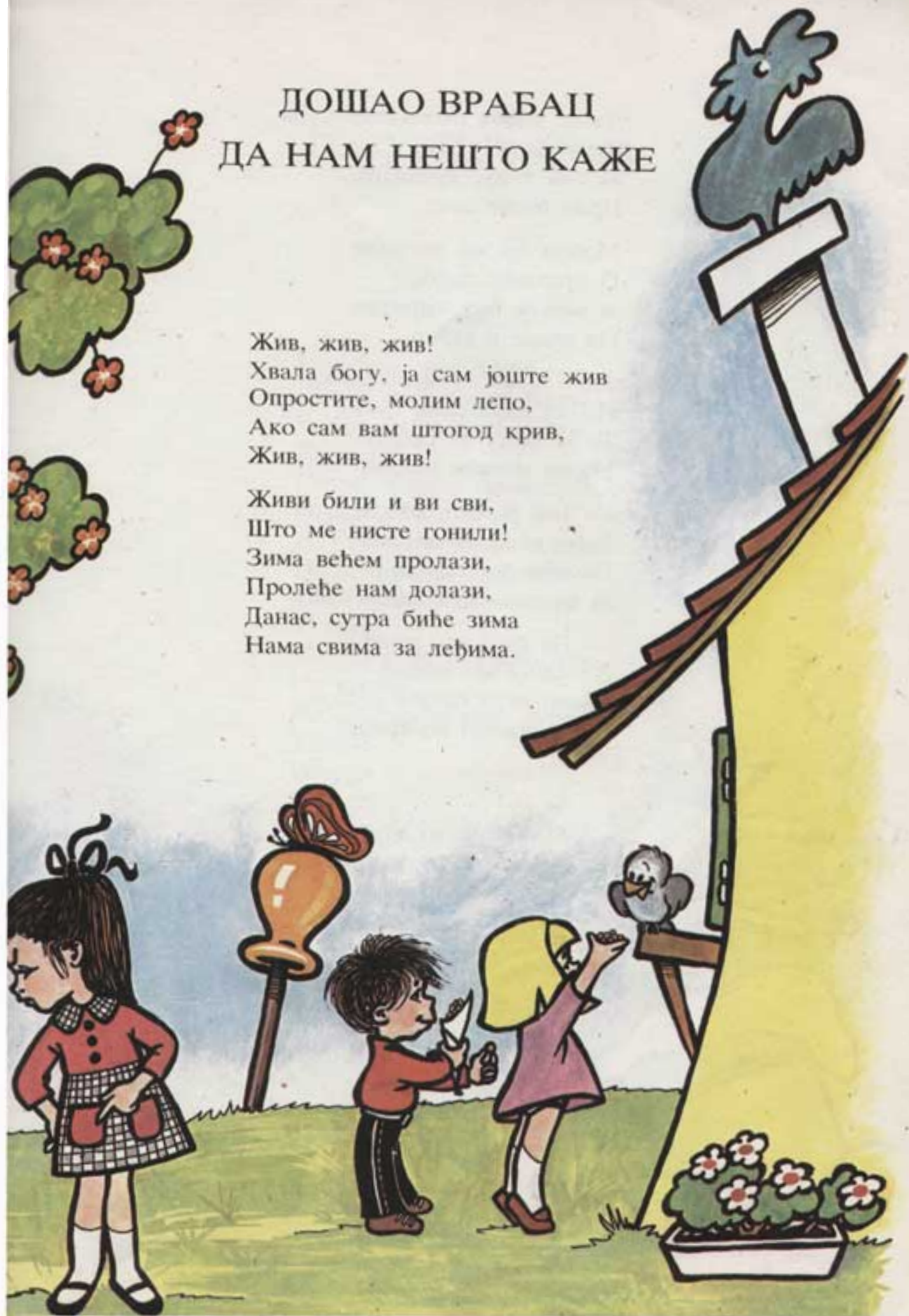
— Тад' ме опет радост снажи,
Да ће зимски дани минут,
Да ће с' небо развредрити,
Да ће опет сунце синут.

ДОШАО ВРАБАЦ ДА НАМ НЕШТО КАЖЕ

Жив, жив, жив!
Хвала богу, ја сам јоште жив
Опростите, молим лепо,
Ако сам вам штогод крив,
Жив, жив, жив!

Живи били и ви сви,
Што ме нисте гонили!
Зима већем пролази,
Пролеће нам долази,
Данас, сутра биће зима
Нама свима за леђима.

Да не нађох око ваших кућа
Лепе ситне хране,
Ја бих зимус проводио
Врло посне дане.

Можда би ми желудац
О празнину запо,
А можда бих, сиротан,
Од глади и скапо.

Јесте л' ви то мени дали,
Ил' су дари сами пали,
То не могу да расудим
Мојим мозгом малим,

— Тек ја, ево, дођох,
Вама да захвалим . . .
Немојте ме терати,
Ја ћу вама певати,

— Не баш као славуј,
Ал' боље нег жабац,
Свако пева својим гласом,
— А врабац ко врабац.

ГОЛУБИЦЕ МОЈА

Голубице моја мила,
Где си цело подне била?
Ваљда си се кроз облаке
Витлала,
Сапца, жмуре, ерберечке
Играла.
Ил' те вукле старе жеље
На сочива, на кудеље?
Ниси била, знам зацело,
У лову;
Можда ј' било какво село
На крову.
Ил' си гдегод међ' душмане
Упала?
Или си се на потоку
Купала?
С киме си се сретала?
С киме си се шетала?
— Голубице мила,
Где си досад била?

БОТАНИЧАРИ

Погледајте малог Јашу,
Малог Глишу!
Озбиљно се шумом шећу, —
Ботанишу.

А ко шта би најволели
Да се нађе?
Јагода би хтели, то је
Понајслађе.

Сад се мисле, премишљају,
Где да траже.
„Тамо преко за потоком“ —
Глиша каже.

А кукаван један зечић,
Од најмањих,
Преплашен је протрчао
Бац иза њих.

Ох, не бој се, луди зече,
Лаки, чили,
Они би се још од тебе
Уплашили.

Нису ловци, — они другим
Послом ходе:
Ботанишу, то јест иду
У јагоде.

ДЕТЕ И ТИЦА

Дете

Е, сад нећеш утећи ми,
Дошла си ми баш надомак.

Тица

Е, па хватај, е, па хватај,
Да видимо, јеси л' момак.

Дете

Ех, да само немаш крила!

Тица

Тад би твоја била.

Дете

И стекла би негу ретку,
Сребрену крлетку.

Тица

Хвала лепо на том свему,
Али ме се ма'ни
Лепше ј' мени на дрвету,
На високој грани.

ВЕЧЕ

Сунце ј' прешло своје путе
Преко неба, њиве плаве,
Сад ће тице да ућуте,
А звездице да се јаве.

Још је светла она страна,
Јоште запад румен краси,
Као спомен великана,
Кој' се смрћу не угаси.

Пастир своју фрулу лаћа, —
Песма крила разавила,
Раденик се с посла враћа,
Њега грле деца мила.

Тишина се блага лије
По сеоцу нашем широм,
Вечер иде да покрије
Све уморне благим миром.

МРАК

Мислио би човек
Кад погледа мрак,
Да је страшно моћан,
Да је силно јак.

То би било наопако —
Ал' на срећу није тако:
Свећицу зажежи,
А мрак одмах бежи!

СТРАШЉИВАЦ

Ко се боји сам у соби,
То је рђав знак;
Кога плаши помрчина
Или празан мрак,

Ко верује у вештице,
Леп ми је то ђак!
Тај ми неће никад бити
Србин ни јунак.

ЗАГОНЕТКЕ

Срце ми је дуго:
Од пете до главе, —
И још мало вири,
Вири више главе.
Да ми није срца мога,
Не би мене на сто метли,
Ја и моје срце
Умиремо светли.

Пред тобом лежи поље,
Сасвим је беле боје,
И чека црну кишу
Из десне руке твоје.

Гн иде, иде, иде, —
Нико му траг не виде,
Идући реже, сече, —
А никад крв не тече.

Јест и ја сам чекињаста
Као свињче исто,
Ал' без мене ни у које
Друштво не би присто;
Ја ти држим капу, чизме
И одело чисто.

Знам ја једну лопту,
Знаш је и ти, ђаче,
Кад удариш о земљу,
Неће да одскаче.

Ако хоћеш да је дуже
Подржиш у руци,
А ти онда рукавицу
На руку навуци.

Та је лопта бела,
Као шећер да је,
Нит' је кожа, нит' је чоха . . .
Дакле, од чега је?

Ја сам нешто здраво бело,
И пиће сам, а и јело,
Знам да неће никог бити
Ко ме неће погодити;
И баш зато морам рећи:
Нека ћуте они већи,
То је здраво лако за њи',
Погађајте ви најмањи!

Пуна соба црна теста, —
Дође црвен црвак
Све поједе сместа.

С пролећа ти очи сладим,
У лето те хладим,
У јесен те храним
А зими те од хладноће браним.

Од малог сам прста тањи,
Од дан до дан бивам мањи.

Тело ми је дрвено,
Срце црно, камено.

Ја сам оно ђаку,
Што је плуг тежаку.

Чекај, чекај, мали, — де, овамо ходи,
Па ако си момак, ово ми погоди:
Реци: кол'ко има на човеку глава?
Кол'ко има крила у голуба твога?
Кол'ко има листа детелина трава?
А у коња вранца кол'ко има нога?
Колико прстију има твоја шака?
Кол'ко има у Дунаву рака?
А на жаби кол'ко има длака?

ОВАКО СЕ СПАВА

Ако не зна која глава
Како с' мирно, слатко спава,
Нека само
Дође амо,
Ја ћу тако добар бити
Па ћу сваког научити.

ПОМАЛО, ПОМАЛО, ПА ЕТО ТИ МНОГО

Листак уз листак — шумица;
Алем уз алем — круница.
Цигла на циглу — палата;
Речца на речцу — завада.
Класак до класа — плодина;
А час за часом — година.
Капља по капља — Морача;
Зрно до зрна — погача.
Укор на укор — срамота;
Дан по дан — неста живота.

КАД БИ

Кад би јелен имо крила,
То би брза птица била.

Кад би лутка знала шити,
Могла би ми шваља бити.

Кад би хлебац падо с неба,
Свак би имо кол'ко треба.

Кад би млеком текла Сава,
Сир би био забадава.

Кад би увек био мај,
Пећима би био крај.

Кад би Дунав био врео,
Свак би рибље чорбе јео.

Кад би . . . ал' што не мож бити,
О том немој говорити!

КО СИ ТИ?

Та на свету још не виде'
Таке беде и чувиде,
Није већи ни од миша,
А брада ко у дервиша.
Ко си ти?

Што се бечиш тако круто?
Што ме гледаш тако љуто?
Ко ти даде тол'ки нос?
Ваљда мени упркос.
Ко си ти?

Не миче се, мирно стоји,
Тај се мене баш не боји,
Још му рука ћушком прети,
Ти утваро, ти авети.
Ко си ти?

Нити збори, нит' се смије,
Нит' излази из кутије.
Бежи! — Ил' ћу ја побећи!
Само то би мого рећи.
Ко си ти?

Јеси л' кепец, ил' си див?
Јеси л' мртав, ил' си жив?
— Са чела ти пакост читам; —
Ма чујеш ли што те питам:
Ко си ти?

МАЧАК ИДЕ МИШУ У СВАТОВЕ

Женио се млади миш
У селу Шалали;
Водили су девојку, —
Мачка нису звали.

Мачак реко: „Чекајте
И госта незвана!“
У сонице упрего
Четири зекана.

Па појури сватовски
По том путу белом,
У паради највећој,
С породицом целом.

Али неко поручи
Мишу брзојавом:
„Сакријте се, сватови,
Не шал'те се главом!“

Мачак стиже прекасно, —
Јер за часак тили
Весели су сватови
Сви у рупи били.

„Многа љета“ чуло се
Све до зоре саме,
Из местанца сигурног,
Из рупине таме.

СЛОН

Подигло се шест другова
У Индију, у далеку,
Жеља им је видет слона, —
Не вид'ли га у свом веку.
Рекао им један старац:
„Признајем вам прохтев лепо,
Ал' ви, људи, видет слона
Не можете, јер сте слепи.“
Јер одиста, слепи беху
Сва шестор'ца — ваља знати,
Ал' одговор њихов беше:

„Ми ћемо га опипати.“
Е, па добро кад је тако.
И одоше шест другова
И стигоше у Индију
До слонова.

Примаче се један братац
Једном слону, и то с бока.
Опипа га, онда рече:
„Вала, ствар је то широка.
Не треба ми очни вид:
Слон изгледа као зид!“

Други братац, тај је опет
Спреда стао,
Па је слону зуб дугачки
Опипао.
И он рече: „Е, сад ми је ствар позната,
Слон изгледа као дирек
Мојих врата!“

И трећи је спреда дошо
Своме циљу,
Он је слону опипао
Само риљу.
Чим опипа, одмах рече:
„Знам сад и ја,
Слон изгледа као нека
Грдна змија!“

А четврти, он је опет
Друкче стао.
Па је слону само ногу
Опипао.
И он рече: „Хвала богу,
Знам већ сада.
Слон изгледа, слон изгледа —
Као клада!“

Дође пети па ти руку
Горе диже,
Опипо је слону уво, —
Ништа више.
Па сад му је суд изрећи
Било лако:
„Слон изгледа ко лепеза,
Исто тако!“

А шести се примакао
Одобрага,
Њему опет реп тог звера
Паде шака.
Чудећи се пипо га је '
Понајдуже,
Онда рече: „Слон изгледа
Као уже!“

После су се препирали
Дуго здраво,
Који од њих шест слепаца
Има право.
Та сваки је имо право
Нешто малко,
Ал' целину није позно
Баш ниједан,
Баш никако.

КОД МАЧКЕ НА ЧАСТИ

У прастаро време
— Тако шала гуди —
Мишеви су били
Безазлени, луди.

Мачка их позове
На слатка семења,
А они јој дођу
Пуни поверења.

Трпеза је пуна,
Све изабрано јело,
А мачка је села
Баш у горње чело.

Па очима светлим
Мери своје госте,
Мисли ког ће прво
А кога ће после!

ПЕСМА О МАКСИМУ

Кад је Максим чуво стадо,
Премишља је увек радо
О причама старих бака,
О четама вилењака.

Било подне тихо, немо,
Максим сео па задремо;
Наједанпут, нуто чуда,
Скочи неки старац с дуда.

На старцу је било цубе
Од шалимсе светле чоје;
Седа брада до колена
Од варамте беле боје.

Имо ј' крила ка у рака.
А рогове ка у миша, —
Око паса црвен појас
Од зелена невидиша.

У руци му златан ковчег,
Тврдо злато (све се гиба), —
Он Максиму поче зборит
Тако гласно као риба:

„Ој Максиме, чедо моје,
Ил' унуче, — шта ли си ми
Прени скоком, скочи оком,
Па ковчежић овај прими!“

„У ковчегу лаждипажди
Амулет билбилити, —
Ко прочита шта ј' у њему,
Довека ће срећан бити.“

Максим прими, старац даје
Уздишући: ихахај!
Ко ми и сад још верује,
Нека чита песми крај.

Кад отвори Максим ковчег,
Од милине сав претрну,
Јер ту нађе хартијцу
Тако белу, чисто црну.

Хартија је била мала,
Једва већа од три хвата,
На хартији беху слова
Од мокрога сувог злата.

Е, сад само нек прочита,
Па је срећан, — али јао,
Још једанпут, двапут јао!
— Максим није читат знао.

Ја бих сада мого свршит
Ову песму шалозбиљну,
Јер је песма стигла мету,
Ону мету куда циљну.

Ал' још видим оног старца
Где се цери иза луга, —
Ко год данас читат не зна,
Том се сваки ђаво руга.

ЦИГАНИН ХВАЛИ СВОГА КОЊА

Гледаш, — је ли, мога коња,
Господару стари?
Не знаш је ли коњ ил' птица
Ластавица?
Скидај наочари, —
Не можеш се нагледати,
Већ хајде пазари!
Ти још питаш за Путаља,
Да ли ваља?
Немај бриге!
Да не ваља, не би био
Он код Циге.
Не можеш га у царевој
Наћи штали, —
Само Цига што не уме
Да га хвали.
Да га поспе сувим златом,
Ко не штеди,
Још и онда један дукат
Више вреди.

Ако имаш, једе сено,
Зоб и сламу,
Ако немаш, он не иште,
Не треба му.
Немој да му гледаш зубе,
Мој голубе,
Ни ја му их нисам гледо,
Немој ни ти, —
Тај не може остарити.
— Што га дуже тераш, куме,
Све је млађи,
Па де сад му
Пара нађи!
А што питаш: хоће л' моћи
Какав јендек да прескочи,
Јендек, јендек, — какав јендек?
Тај се није још родио,
Кој' он није прескочио, —
Прескочи га тако лако
Као да је пиле неко,
И то уз дуж, не попреко.
Ја га јашем без седла, —
Седласта му леђа,
— За пасош га не питај,
Јер — то њега вређа.

Иди, куме, иди, иди, —
Још ме питаш: како види;
То је да се приповеда:
Види остраг ко и спреда,
Види ноћу ко на дану,
А на дану ко у ноћи, —
Такве су му очи.

А што питаш, мој пријане,
Има л' мане —
Та зато га и продајем,
Мој пријане,
Јербо нема мане, —
Такви коњи нису за нас,
За Цигане.

А брзина каква му је?
Малко ј' бржи од олује.
Сад ћеш чути,
Казаћу ти:
Једном сам се из Ердута
Враћо с пута.
Мада нас је пљусак вијо,
Он се није уморио.

Муња севне, а он рже, —
Пљусак брзо, а он брже;
Пљусак пишман на мог хата,
Па га хвата,
А Путаљ га преко гледа,
Па се не да.
Пљусак лети да полије,
— Тек што није!
Кад стигосмо под шатора,
У цигански двопац леп,
На мом коњу све је суво,
Покисо му само
— Реп.

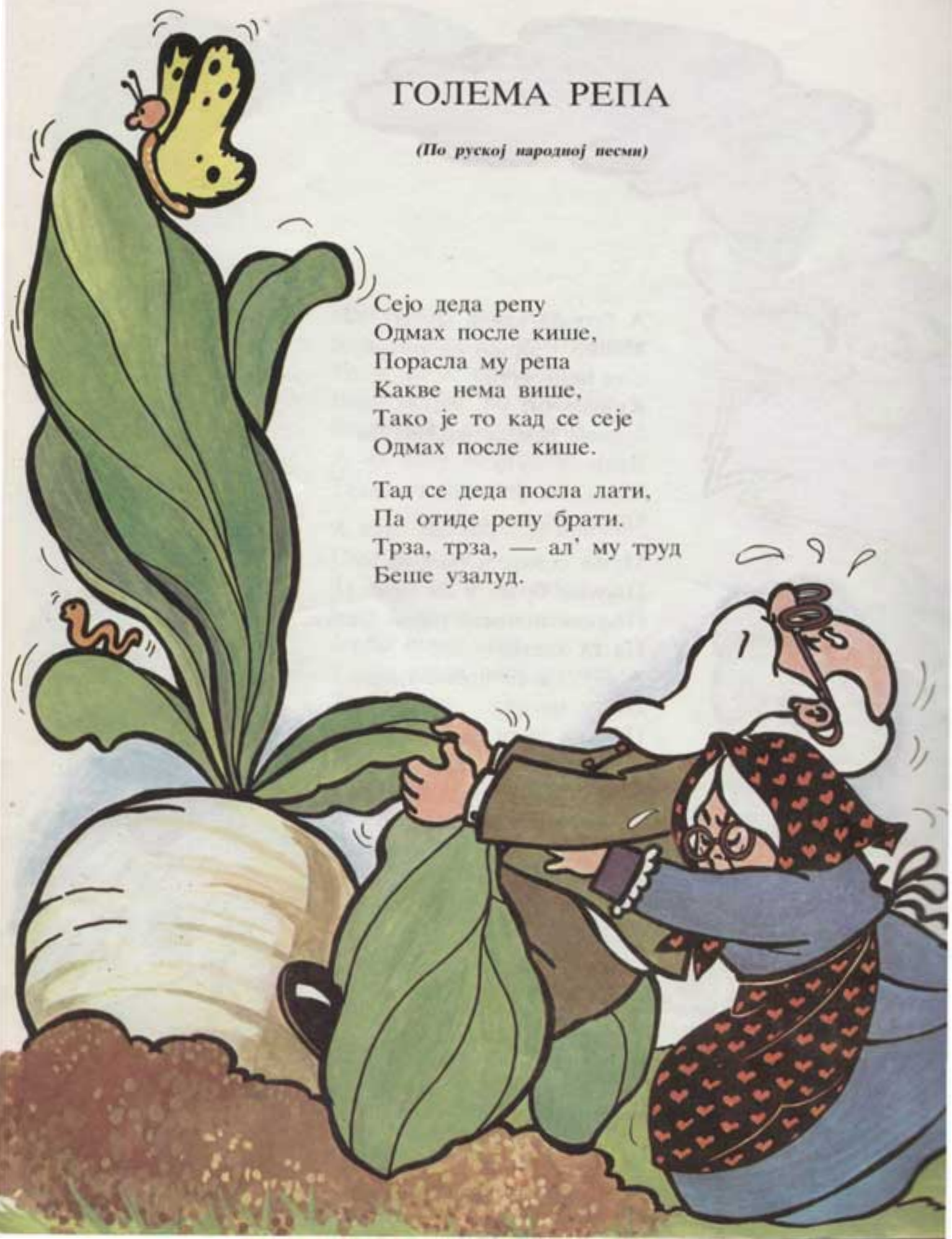

ГОЛЕМА РЕПА

(По руској народној песми)

Сејо деда репу
Одмах после кише,
Порасла му репа
Какве нема више,
Тако је то кад се сеје
Одмах после кише.

Тад се деда посла лати,
Па отиде репу брати.
Трза, трза, — ал' му труд
Беше узалуд.

Позва деда бабу,
Баба зграби деду,
Деда зграби репу.
Трза, трза, — ал' му труд
Беше узалуд.

Позва деда малу Јулку,
Јулка зграби бабу,
Баба зграби деду,
Деда зграби репу.
Трза, трза, — ал' му труд
Беше узалуд.

Позва Јулка куцу Жујку,
Жујка зграби Јулку,
Јулка зграби бабу,
Баба зграби деду,
Деда зграби репу.
Трза, трза, — сад му труд
Није био узалуд.

Деда рече: Ево је —
Целог јутра пево је.
Баба полу одсече
Да је скува довече.

ЛЕНИ ИКА

Отац посла сина Ику
Брати шљива у шљивику,
Син не хтеде шљиве брати,
А кући се не поврати.
Отац посла своје псето
Да уједе леног сина.
Псето Ику не хте ујест,
Ика шљиве не хте брати,
А кући се не поврати.
Отац посла штап из руке
Да истуче пусто псето.
Штап не хтеде псето тући,
Псето не хте Ику ујест,

Ика не хте шљиве брати,
А кући се не поврати.
Отац посла огањ живи
Да сагори штап неслушни.
Огањ не хте штап сагорет,
Штап не хтеде псето тући,

Псето не хте Ику ујест,
Ика не хте шљиве брати,
А дома се не поврати.
Отац посла воду хладну
Да угаси огањ живи.

Вода не хте огањ гасит,
Огањ не хте штап запалит,
Штап не хте псето тући,
Псето не хте Ику ујест,
Ика не хте шљиве брати,
А кући се не поврати.
Сад се отац и сам диже,
Па у шљивак брзо стиже.
Вода одмах огањ гаси.

Огањ одмах штап запали,
Штап истуче пусто псето,
Пас уједе леног Ику,
Ика поче шљиве брати,
А после се кући врати.

СВЕТ	9	КОЊАНИК	40
МАЛИ БРАТА	10	У МРАКУ	41
ТАШИ, ТАШИ	11	ГЕНЕРАЛ АЦА	42
КУПАЊЕ	13	АЛА СУ ТО ГРДНЕ МУКЕ	42
У НОВОМ КАПУТУ	15	МАЛИ ГУШЧАР ШТЕВА	43
МАТЕРИНА МАЗА	16	ЈОВАНКА БАШТОВАНКА	44
САД ЈЕ ВЕЋ ВЕЛИКА	18	ДЕТЕ И БАКА	45
СТАРА БАКА	19	И ПОГОДИ	46
ЛАЗА	20	АРАТОС ТАКВЕ ЉУБАВИ	47
МАЛА	20	МАЛИ ДИВ	48
МАЛИ ЈОВА	21	ЛАЗА И ЊЕГОВИ ГОЛУБОВИ	49
НЕСРЕЋА СЕ ДОГОДИЛА	22	НИЈЕ ПРАВО	50
МАТИ ПЕВА ДЕТЕТУ	23	ДОБРИ СУСЕДИ	51
СРДА	24	ЧУЈМО ШТА НАМ ВЕЛИ ПЕТАО	52
МАЛИ МАЗА	25	ПОМАЈКА КОКОШКА НЕВА-	
ВЕЛИКА ДЕВОЈКА	25	ЉАЛОМ ПАЧЕТУ	53
БРАТА СЕ ДУРИ	26	РАЗБИЈЕНА ВОЈСКА	54
НАПОМЕНА МАТЕРИ	27	ОБЕЛЕЖЈА	54
ПТИЦА ТИЛАТАЛЕ	28	КУЦИНА КУЋА	55
НОВА РАДОСТ	30	МАРА И ЊЕНО ЈАРЕ	56
КАКО БИ	31	ШТА ЛИ МИСЛИ ДУШКО	56
ДА САМ ЈА КРАЉ	32	НАЂИТЕ МИ	57
МАЛИ КОЊАНИК	34	КОЈЕ ЈЕ БОЉЕ	58
ПЕРА КАО ДОКТОР	35	ЗАШТ' ЈЕ ВОЈСКА УЂУТАЛА	59
РАЗГОВОР С МАЧЕТОМ	36	ЂУРАК И ВРАБАЦ	60
НЕЋЕ МАЧКА ДА СЕ СИГРАМО	37	ШТА ЈА ВИДИМ	62
ЈОЈА И ГУСКА	38	ВЕЛИКА ШТЕТА	62
ЈУЦА С ВЕЛИКОМ ЈАБУКОМ	39	МАЧЕ	64
МАЛИ ТРГОВАЦ	40	ЗЕКА, ЗЕКА ИЗ ЈЕНДЕКА	65

ЧУДНИ СУ ТО ПИЛИЋИ	66	СУНЦЕ И ВЕТАР	112
МИШ, МАЧКА И МИШОЛОВКА	67	ЦАЈКИ ЗЕБУ ПРСТИ	113
ПАЧЈА ШКОЛА	69	ЗИМА БЕЖИ	114
МАЧКА И ЊЕНА ТРИ МАЧЕТА	70	ПТИЦА У КАВЕЗУ	115
ПАЗАР	72	ЕВО НАШИХ ЛАСТА	116
КО ЈЕ ГОСПОДАР	73	БУБАМАРА	117
БЕЛА ШТЕТА	74	ВИВАК	118
ИСТИНА	74	ДЕТЕ И ЛЕПТИР	119
МЕЈО, МЕЈАНЕ	75	ВЕВЕРИЦА	120
О МИШУ	76	ТРЕШЊОБЕР	122
ДОРУЧАК	79	САДИ ДРВО	123
БИЋЕ ИГРАНКЕ	80	ОЈ, ГОЛУБЕ	124
ЖАБА ЧИТА НОВИНЕ	82	ДОШАО ВРАБАЦ ДА НАМ	
ВРАБАЦ И МАЧКА	83	КАЖЕ	125
ПАТАК И ЖАБА	84	ГОЛУБИЦЕ МОЈА	127
ВЕСЕЉЕ У РИТУ	86	БОТАНИЧАРИ	128
МУ—У!	88	ДЕТЕ И ТИЦА	129
Е, ОВО РЕТКО БИВА	89	ВЕЧЕ	130
ЧВОРАК	90	МРАК	131
МАРКО У ШКРИПУ	92	СТРАШЉИВАЦ	131
ЗЕЦОВИ У ОЧАЈАЊУ	96	ЗАГОНЕТКЕ	132
ЛУПЕЖ И ПАС	97	ОВАКО СЕ СПАВА	135
ЦИЦА МАЦА И РУНДОВ		ПОМАЛО, ПОМАЛО, ПА ЕТО	
БУНДОВ	98	ТИ МНОГО	136
ПРОЛЕЋНИЦА	102	КАД БИ	137
ВЕЛИКА ТАЈНА	104	КО СИ ТИ?	138
ВЕТАР	104	МАЧАК ИДЕ МИШУ У СВАТОВЕ	139
КИША	105	СЛОН	140
ПОСЛЕДЊИ ЛЕШНИК	106	КОД МАЧКЕ НА ЧАСТИ	143
ПРВИ СНЕГ	106	ПЕСМА О МАКСИМУ	144
НА ЛЕДУ	107	ЦИГАНИН ХВАЛИ СВОГА	
СНЕШКО БЕЛИЋ	108	КОЊА	146
ПТИЦЕ НА ПРОЗОРУ	110	ГОЛЕМА РЕПА	150
ЗИМСКА ПЕСМА	111	ЛЕНИ ИКА	152

Јован Јовановић Змај
РИЗНИЦА ПЕСАМА ЗА ДЕЦУ

Избор и стручно мишљење
МИРА АЛЕЧКОВИЋ

Илустрације
ВЛАДАНА ЛИКАР-СМИЉАНИЋ

Техничка редакција
ЈАША ДАНОН

Коректор
АНКА БУКАВАЦ

Директор
СЛОБОДАН ЂУРИЋ

Издавач
„ВУК КАРАЦИЋ“ БЕОГРАД, Краљевића Марка 9

Тираж: 10.000 примерака
12. издање

Штампа
Графички завод Хрватске – Загреб
1988.

ISBN 86-307-0065-4

